

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 24 Cor.
Pe un an . . . 24 Cor.
Pe o lună . . . 2
Nrul de Duminică
Pe un an . . . 4 Cor.
Pentru România și
America . . . 10 Cor.
Nrul de zi pentru Ro-
mânia și străinătate pe
an 40 franci.

TRIBUNA

REDACȚIA
și ADMINISTRAȚIA
Deak Ferenc-utca 29.
INSERTIUNILE
se primesc la admnis-
trație.
Mulțumite publice și Loc de-
schis costă fiecare șir 20 fil.
Manuscripte nu se îra-
polază.
Telefon pentru oraș și
comitat 502.

Complotul contra monarhiei.

Opinea publică se află supt impresiile adânci ale procesului, ce decurge înaintea curții cu jurați din Viena. Istoricul Friedjung a publicat în primăvara trecută, într'un ziar vienez supt iscălitura sa, un articol, în care a desvilit o organizație de forțe politice, ce-și propunea — nici mai mult nici mai puțin — decât aruncarea în aer a monarhiei habsburgice. Organizația aceasta se răzima pe unul din partidele noastre »patriotice«, pe acel partid, care reclamă astăzi dela regele constituțional autorizația a forma ocârmuirea țării. În capitala Serbiei se constituise un comitet anume spre acest scop, nu numai cu știrea și aprobarea guvernului, ci ca un organ al guvernului, care dispunea de tezaurul public al statului. Comitetul hotărea și ministrul făcea ordonanță de plată către agenții acelui comitet, cari erau supuși nu ai regelui Petru dela Belgrad, ci a Majestății Sale împăratului și regelui Francisc Iosif. Dar acești agenți nu erau numai niște simpli simbriași, cari făceau serviciile lor numai pentru banii primiți, ci erau oameni cari aveau aspirații de a trece ca reprezentanți ai poporului și șed și astăzi pe băncile deputaților în camera ungară. Organizația înferată de Friedjung tindea ca prin mijloace revoluționare și teroristice să ușureze Serbiei a smulge pentru sine cele două provincii turcești Bosnia și

Hertegovina, ocupate de noi în virtutea unui mandat european. Pentruca însă acest scop să fie menajat și sprijinit nu numai de agenți plătiți, ci să primească și un concurs cu mult mai valoros prin politica țării ungurești, care de abia acum în lumina procesului ce decurge la Viena, pot fi apreciate după adevărata lor valoare.

Pe noi românii nu ne interesează atât de mult soarta deputaților sârbi și croați, cari cer satisfacție dela jurații vienezi, ci ne interesează să știm cum vor să-și precizeze onorabili noștri »ocârmuitori« atâta de patrioți, poziția lor? Și am dori să știm aceasta încă înainte de sfârșitul procesului.

Dacă ar fi vorba numai de vre-o câțiva țârie-brâu unguri, cari ar fi amestecați în această afacere, ocârmuitorii și asupritorii noștri ușor s'ar putea scutura de ei astăzi, când lucrurile au luat o direcție cel puțin jenantă, dacă nu mai rea.

Dar în afară de totdeauna voinicosul Lengyel, care a azistat cu alți tovarăși ai săi la tîmbălăul dela Belgrad și Simendria, este știut de toată lumea că contele Teodor Battyányi, un bărbat care aspiră a deveni un sfetnic al Majestății Sale — nu al regelui Petru al Serbiei, ci al regelui Ungariei și Impărat al Austriei, și-a vîrît mâna până în coate în afacerea care se desbate acum înaintea juraților vienezi.

Am dori să știm cum este judecat de opinia publică maghiară onorabilul domn Géza Polónyi, care a ajuns ministru și ținea cumpăna dreptății în mâinile sale, după ce

se știe că el a luat parte activă la sfaturile celor ce întrețineau legăturile cu comitetul din Belgrad, și devenise oare-cum curierul diplomat cîntre curtea sârbească și curtea lui — Francisc Kossuth. Dar în sfârșit nici Lengyel, nici Batthyányi, nici Polónyi, nu ca persoane, nu ca individualități, s'au angajat a coopera cu comitetul din Belgrad, ei au angajat în toată forma prin conlucrarea lor, partidul kossuthist. Și ca să nu mai rămână nici o îndoială despre aceasta procesul din Viena ne dă și acte, prin care Francisc Kossuth, șeful partidului, sancționează întreaga întreprindere. Kossuth se găsește astăzi încă pe fotoliul ministerial și am dori să știm, cum se simte el în acest fotoliu când citește rapoartele procesului dela Viena?

Mintea se oprește în loc la gândul că planul croit între Belgrad și Budapesta peste Zagrab și Fiume ar fi putut ajunge o realitate. Dar ne oprim deducțiile și concluziile noastre, căci procesul este în curs și ne rezervăm judecata noastră definitivă după ce va fi încheiat acest proces. Unul din »pârători«, deputatul Supilo, autorul rezoluției dela Fiume și principalul negociator al »alianței« ungurești-croate, a tras de pe acum însă consecințele faptelor desvilit, renunțând la susținerea acuzei și demisionând din partidul coaliției ei sârbo-croate. Vor urma exemplul și colegii săi unguri?

Se afirmă cu multă stăruință că consilierii unguri ai Majestății Sale, între cari se găsesc și Polónyi și Kossuth, își dau toate

FLUTURILE.

Enrico Carrara.

În dimineața aceia Puccio s'a dus târziu la școală. Aceasta nu se întâmplase pentru prima oară, dar ca să se ducă așa de târziu, nu i-se întâmplase niciodată. Profesorul ascultase pe toți băieții și era să înceapă dictando, când ușa se deschise și se văzu o față roșie-roșie și un păr zbârlit și plin de sudoare. Puccio intră cu frică.

— La ora asta se vine? — strigă profesorul cu nasul roșu de vorbă și de supărare și — dupăcum spuneau cei mari — de vinul ce băuse cu o seară mai înainte. Dar Puccio era dintre băieții cei mici și nu se gândea la aceasta; se gândea însă — și și-l zisese în minte de mai multe ori, în drumul spre școală — că profesorul o să se coboare de pe catedră, că o să-l ia de ureche cu mâna lui cea mare, și că o să-l puie în genunchi în mijlocul clasei.

Și lucrurile se întâmplară tocmai așa, cu deosebire că a mai fost ceva nou, foarte neplăcut. De ureche îl apucă cu o singură mână, iar cealaltă, căzu apăsată pe partea cea mai carnoasă a lui bietul Puccio, și nu numai odată, dar de două, de trei ori, așa că bietul Puccio se trezi în genunchi fără să bage de seamă, pentrucă mintea lui îi era departe.

— »Copii fugari — începu să dicteze profesorul, urcându se pe catedră și suflând greu — nu-și învață lecțiile și vin târziu la școală. Pentru aceasta se pedepsesc, cum s'a întâmplat cu un băiat foarte rău, chemat Puccio.«

Băieții râdeau, iar Puccio nu plîngea: ținea gura închisă și se uita lung pe fereastră, văzând o scenă minunată la care tovarășii săi nici nu visau și pe care nu o bănuia nici profesorul.

Și după ce lecția se înșprăvi, iar copiii plecară, trecând pe lângă profesor pe care-l salutau militărește, Puccio nu băgă de seamă palma jumătate în giumă, jumătate în serios, ce l-o dete profesorul, și nici nu se supără când copiii gălăgioși se țineau după el strigându-i:

— Pucc, pucc, pucc!

Altă dată se supăra foarte, când băieții îi ziceau acea poreclă care-i părea așa de dulce pe buzele mamei sale. Acum Puccio mergea drept, fără să bage de seamă, ca un om care nu ia sama la glumele proștilor.

— Da, da, — își zicea în gând — strigați pucc, pucc cât v'o plăcea, da o să vedeți voi mâine cine este Puccio!

Să vă spui acum ce l se întâmplase micului meu erou, pentru ce venise târziu la școală și pentru ce umbla așa de mândru. La opt și jumătate mama sa îl trimisese la școală. În douăzeci de minute chiar și picioarele lui Puccio ar fi putut cobori valea din pădure, ar fi putut urca coasta satului și ar fi putut să ajungă la vreme, la casa albă, în care iera școala, la marginea satului. Dar pădurea, în luna Mai are pentru copii — și chiar pentru oamenii mari — atâtea ispite, că chiar da-ă ar fi plecat cu un ceas mai înainte, tot ar fi putut întâzia. Gândiți-vă la cuiburile de pasări, la fluturii cari zboară pe lângă voi, la florile ce vă privesc, la pâraiele ce se opresc de

bușteni și de pietre și cari cer ajutorul unei mâni mici, ca să și poată urma drumul lor.

Dar între ramurile verzi și între florile frumoase, se pretecea o mică tragedie, așa cum se petrece desori cu copiii în viață. Un fluture frumos, nebunatic fufuse apucat de ghiarele lipicioase ale unei gânganii urite, umflate, verde, cu doi ochii răi, cu șase ghiare subțiri și lungi. Puccio nu știa ce gânganie iera acela, dar văzu că este urâtă și răutăcioasă, și atunci o apucă cu două degete și o trânti pe pământ, turtind-o cu piciorul.

Fluturile rămase puțin timp zăpăcit, apoi sbură în sus până la umărul copilului și cu un glas subțire, mai subțire ca un fânțar, dar dulce și respicat, îi zise:

— Îți mulțumesc, drăguțule. Tu mi-ai scăpat viața, ce pot să fac eu pentru tine?

Puccio nu mai auzise fluturi vorbind — era așa de tînar! — așa că se minună și vru s'o rupi la fugă.

— De ce ți-e frică? Ce rău pot să-ți fac eu, așa mic cum sînt?

Copul pricepu că nu trebuie să i fie frică, se opri și răspunse:

— Cum de vorbești așa de bine?

— Răspunde-mi, ce dorești să ai?

— Hm! le greu să spun ce aș dori. Sînt atâtea lucruri ce se pot dori, dar care o fi mai bun, cine știe?..

— Bine, bine! Gîndește-te, și azi, după ce vei ieși din școală, treci pe aici, și spune-mi.

Fluturile sbură și pieri; Puccio amăsase mult timp pe gânduri; pe urmă dete fuga la școală, unde a ajuns așa de târziu, cum vă spuseli.

siliștele a ne prezenta înaintea Coroanei pe noi românii ca iredentști cu tendințe centrifugale și antipatriotice. Niciodată nu ne-am făcut griji de tactica această ungu-rească fiindcă știam că vorbe goale n'au trecere nicăiri, cu atât mai puțin înaintea unui cap încoronat. Iredentismul nostru pretins este astăzi luminat în particular de complotul desvălit contra monarhiei. Francisc Kossuth șede pe fotoliul ministerial fără muștrare de conștiință. El bietul a vrut să plece de acolo, încă înaintea deschiderii procesului, dar Împăratul i-a poruncit să mai rămână. Sântem siguri, că atât Kossuth cât și colegii săi vor fi perdut îndrăzneala — precum vedem că și-a pierdut-o și »Budapesti Hirnap» — a mai scăpa vreun cuvânt despre »iredentismul» românilor, chiar și în cazul când procesul dela Viena n'ar mai avea nimic de desvălit.

Noul episcop al Caransebeșului, Dr. Miron E. Cristea, a fost Duminecă în Budapesta, unde s'a prezentat ministrului de culte Apponyi și ministrului-președinte Werkerle. Nou alesul episcop a fost foarte bine primit.

După examenul canonic din partea sirodului episcopesc — prescris de statutul organic — întreg dosarul referitor la alegere va fi înaintat ministrului de culte.

Pentru »Drapelul». În numărul său din urmă »Drapelul» reproduce pretinsa scrisoare a »tinerimii române din Viena» publicată în »Lupta», care ni s'a trimis și nouă, pe care însă noi am refuzat a o publica pentru motivele: întâiu, că n'am admis ca un anonim să poată vorbi în numele unei tinerimi întregi, sau o tinerime întreagă să judece și condamne supt a n o n i m a t, acte și fapte politice cari se întemeiază pe politica tradițională și oficială a partidului nostru național; a doua, pentru că hazardându-se chiar o tinerime la astfel de atribuții, nu trebuie numai decît să o înfățișezi în lumina rătăcirii, din care mai curînd ori mai tîrziu se va desmeteci și a treia pentru că n'am vroit să provocăm un vot între tinerime, într'o chestie asupra căreia nu poate primi partidul de arbitru tinerimea sa. Votul acesta a și urmat. În »Lupta» vedem o altă tinerime, care cel puțin iscălește, luînd atitudine contra articolului tinerimii din Viena.

Puccio mergea grăbit spre pădure, cu un gând bine hotărît în minte: strigau copiii, greierii cântau, din cuiburi se auzeau ciripiri de pasări, părăsile șoptiau, dar dănsul rămânea surd la toate acestea pentru că în minte nu auzea decît glasul fluturului și glasul inimii sale care pentru prima oară trebuia să aleagă într'un fel. Ajunse la locul de azi dimineață: nimic. Așteaptă puțin și iată că stejarul din fața lui se deschise, ca și cum ar fi avut ușe și văzu că înăuntru era căptușit cu mușchi verde, moale ca mătasa. Puccio se apropie un pas, dar se opri căci în deschizătură îi apărură o fetiță frumoasă, îmbrăcată cu o haină lungă galbenă, cu diferite chipuri pe ea, așa că părea o aripă de fluture.

— Nu mă cunoști? Intră!

Ah! da! cunoștea glasul acela subțire, dulce și respicăt.

— Ah, tu ești, fluturașule? Unde vrei să mă duci?

— Vino după mine, și nu te teme.

Il luă de mână, cu mânușita ei moale ca mușchiul stejarului, și se scoborî pe o scăriță de argint.

Ajunseră într'o sală largă plină de o lumină ca de lună și de un miros plăcut, cum se simte vara în aier, aproape de vr'o grădină cu flori.

Puccio se uită mirat împrejur: erau o mulțime de fetițe fluturi iar în mijlocul lor, pe un tron de aur împodobit cu trandafiri, cu crini, cu garoafe și cu alte flori cari nu se văd pe pământ, ședeau o femeie, frumoasă și cuminte ca o sfântă.

— Vino mai aproape, Puccio... Așa e că te cheamă Puccio?

— Da, șopti copilul, neîndrăznind să înainteze.

Nu vrem să intrăm în discuția aceasta a tinerilor, căci nu ne importă.

»Drapelul» însă reproducînd articolul pomenit încheie astfel: »D. Goga și »Tribuna» au cuvîntul. Iar măiestrul dela Văleni poate privi, mîngăiat la ucenicii săi.»

Curios. »Drapelul» ne cere cuvîntul. Dar cine nu cunoaște cuvîntul nostru, atitudinea noastră în aceasta chestie care este nu se poate mai clară: sîntem aderenți neclintîți ai politicii tradiționale. Oare nu cu mai mult drept am putea pretinde să ne spună »Drapelul» cuvîntul său, care dă loc articolului încheind cu semnificativele cuvinte: »iar măiestrul dela Văleni poate privi mîngăiat la ucenicii săi». Se știe că măiestrul din Văleni profesează vederi cu totul opuse în aceasta chestie cu noi, cu întreg partidul și pe cît știam și cu »Drapelul» care ca și noi, încă e organ, al partidului? Aprobă acum »Drapelul» vederile măiestrului, și-a schimbat prin urmare atitudinea de pînăci, ori avem de a face cu o simplă adulațiune nevinovată la adresa măiestrului?

Și încă ceva. Telegrama omagială dela banchetul nostru, cetită de Goga, a fost făcută în numele presei românești întregi, primită de toți reprezentanții ei de față, între cari era și — reprezentantul »Drapelului». Cum să explicăm că »Drapelul» lasă acum să se batjocorească acest act, la care singur a aderat?

Numai din dragul că se atacă într'un mod necuviincios poietul, ori de dragul unor elucubrații nerespectoase la adresa presei întregi?

»Drapelul» are cuvîntul.

Ce zice Dr. Gessmann asupra stării politice din Monarhie? Deputatul, Dr. Gessmann, unui dintre cei mai marcanți membri ai partidului creștin-social din Austria, a făcut într'o adunare electorală interesantă declarații asupra stării politice din întreaga Monarhie, pe care le rezumăm în cele ce urmează:

Relațiile triste din parlamentul austriac — a zis Dr. Gessmann sînt rezultatul lipsei unui plan de acțiune bine stabilit și al desbinărilor naționale. Amenințările cu obstrucție ale agrarienilor cehi de asemenea influențează într'un mod cât se poate de nefavorabil lucrările noastre parlamentare. Un deputat care amenință cu obstrucția, nu merită mandatul ce i s'a încredințat, pentru că el nu este trimis în parlament să împiedece orice acțiune, ci pentru a apăra interesele alegătorilor săi. Situația e foarte serioasă.

Incapabilitatea de acțiune a parlamentului poate avea consecințe foarte triste asupra stării materiale pe toate teresele, cu atât mai mult, cu cît toate țările monarhiei au lipsă de o sanare a chestiunilor financiare.

Asupra stărilor din Ungaria, oratorul a făcut niște declarații, cari merită o deosebită atenție.

Partidul social-creștin — a zis Gessmann — stă într'o continuă luptă cu clica șovinistă din

— E adevărat că ai scăpat viața lui Lilli?

Puccio nu știa că fluturașele se cheama Lilli, dar înțelesese numai decăt.

— Da.

— Și pentru ce i-ai scăpat viața?

— Pentru că o gîngănie urîtă și răutăcioasă o apucase cu ghiarele, și dănsa era așa de frumoasă...

— Bravo. Să aperi întotdeauna ce este frumos de vrășmașii urîți și răi. Acum să-mi spui, ce răsplătă vrei?

Cine știe pentru ce-și uitase celace-și puse în minte să ceară?

— Spune-mi fără frică. Vrei o casă frumoasă? O trăsură cu un cal? O bicicletă care să umble singură?

Puccio își luă inima în dinți, și cu glas slab și tremurat, zise:

— Vreau... pentru că profesorul a zis că sînt cel mai... prost din clasă... vreau să fiu cel mai cuminte, mai cuminte decăt profesorul, mai învățat decăt ceice a învățat pe profesor. Vreau să vorbesc cum vorbește primarul când ține discursuri, dar fără să mă uit pe hîrtie. Vreau să știu latinește, mai bine decăt preotul, ba mai mult, mai bine decăt episcopul, care vorbește latinește... Vreau să fiu un mare învățat și nimeni să nu-mi spule că sînt un prost...

Zina se uita la el cu un suris dulce dar trist. Dete din cap și răspunse:

— Prea bine. Lilli, dă mi cercul fermecat.

Lilli aduse un cerc ce părea de rubini, așa de roșu înflăcărat iera, și cu multă grație îl dete zinei. Dănsa se ridică în picioare și puse cercul

Ungaria. Tocmai din cauza acestei clii Austria are necesitate de o puternică forță parlamentară, ca nu cumva, în momente decizive, guvernul, neavînd temere de controlul parlamentului să cedeze totul pe seama ungarilor.

În ce privește criza ungară, oratorul observă, că sistemul actual de guvernare în Ungaria are cea mai dezastruoasă influință asupra economiei țării ei. Procesul ce se debate actualmente înaintea Curții cu jurați din Viena arată în mod drastic, cît de multe murdării și-au permis domniile dela Budapesta. E lucru stabilit, că actualul ministru de finanțe, Kossuth Ferencz, a stat în legătură cu niște oameni ale căror tendințe lămurite au fost tradarea de patrie. Faptul acesta denotă, cît de mult s'au neglijat în Ungaria interesele Monarhiei, pentru ca acestea să poată fi înlocuite cu interesele personale.

Dar faptul acesta mai arată și că necesitate este, de a se întări Austria și de a să uni, pentru apărarea intereselor poporului ei, împotriva acelor, care caută cu orice preț să se poată ridica pe ruinele altora.

Oratorul insistă asupra necesității de a să suține ideea imperialistă.

Nodul gordian — încheie Dr. Gessmann — va trebui desfăcut, și pentru executarea aceasta e necesar să se găsiască un plan în timpul cel mai scurt.

Kossuth și arhiva partidului independent. Antagonismul dintre cele două tabere dușmane, în cari s'a divizat partidul independent de odinoară, continuă să îmbogățească cronica mizeriilor politice cu amănunte nouă și interesante. Partidul de supt șefia lui Justh îl amenință pe Kossuth cu proces, fiindcă a luat arhiva partidului!

Kossuth prevăzuse sciziunea partidului său încă de astă primăvară și dase ordin ca arhiva partidului să fie transportată în locuința lui particulară. După sciziune, partidul rămas supt șefia lui Kossuth a băgat de seamă lipsa arhivei și a delegat un membru al său, pe deputatul Madarász junior, să se prezinte la Kossuth cu somația să restituie arhiva partidului. Kossuth la primit pe Madarász foarte nepolitic, blamându-l că a îndrăznit să primiască această misiune, el, care în urma recomandației lui Kossuth a fost ales deputat. Madarász a protestat împotriva insinuației că în urma protecției lui Kossuth ar fi ajuns deputat și și-a declinat titlul justificat de delegat. Kossuth, însă, a refuzat să restituie arhiva.

Justh și tabăra lui sînt foarte indignați de acest procedeu alui Kossuth și i-a adus la cu-

pe capul lui Puccio, zicînd trei vorbe fermecate. Fetițele fluturi stau tăcute și remușcate privind.

Într'o odaie mare, plină de dulapuri încărcate cu cărți, la o masă mare, sta un bărbat, un bătrîn dar îmbătrînît de muncă și de gânduri. Pe fereastra deschisă intră praful și sgomotul orașului. Ușa odăii se deschide, un servitor galonat intră tăcut, aducînd pe o tavă de argint o ceașcă cu cafea, și zice:

— Poftiți, domnule profesor.

Acesta de abia ridică capul din hîrțile pe cari scrie obosit, cercetînd, ștergînd, adăogînd liniile după linii, mărunt și dese și face semn cu capul servitorului să plece. Rămas singur bău cafeaua ce trebuia să ajute sforțarea minții lui obosite. Își strînse cu amîndouă mâinile fruntea ce-i bătea cu putere și obosit, se lăsă pe răzîmătoarea jilețului.

În clipa aceia un fluture rătăcit intră pe fereastră și se puse pe condeiul ce era pe masă. Dănsul se uită la fluture, și zimbește ușor, aducîndu și aminte. Revede un copil în pădurea plină de mirosul primăverii, cum scapă un fluture din ghiarele unei jigăni: revede școala satului, cu profesorul care-l pedepsea. Azi este mort, a murit subit, pe cînd făcea lecție cu copiii gălăgioși. Revede pe mama sa, tinăra încă, trimițându-l la școală, după ce îl sărută... Pe urmă s'a făcut mare, merge mai departe cu învățătura pe cînd dănsa se trudește tot mai mult, ca să l fie în gimnaz, în liceu, la universitate. Dănsul crește, dar mama sa din an în an se tot pleacă sub povara greutăților și a vieții și a rămas tot mai în urmă, tot mai singură, pe cînd el la universitate răsfoiește

noștință că dacă nu va restitui arhiva de bună voie, se vor adresa forurilor judecătorești competente!

Câtă gălceavă în jurul unor hârtii, cari nu pot să aibă valoare decât pentru ceice ar avea de gând să scrie istoria moravurilor politice din Ungaria! Sau poate independenții în la hârtile aceste atât de mult tocmai pentru faptul că ar putea dovedi lipsa de principii politice ale partidului independent? Sau se tem că d. Kossuth ar putea să vândă statului și aceste hârtii, cum a făcut cu hârtiile tatălui său?

Kossuth e capabil de toate! a zis Justh despre fostul șef al partidului independent... și, cine știe, poate Kossuth are aceeași părere despre urmașul său în șefia acestui partid.

De-aceia proces și zgomot și scandal...

Prietinii buni, încetând prietenia, ajung cei mai crânceni dușmani — fiindcă se cunosc reciproc.

Serisori din București.

Liga la Huși. — Conferința d-lui Iorga. — Spioni români în Bulgaria. — Agitația jidanilor. — Casele de economii școlare. — Școlile de meserii. — Amintirea lui Șaguna. — Copii vagabonzi. — Patru aniversări. — Desvălirea monumentului din Râmnic. — Protecția animalelor.

București, 1/14 Decembrie.

În urma insuficienței, cu care se face propaganda pentru Liga culturală, n'a rămas aproape nici un oraș din țară, în care această nobilă instituție națională să nu aibă secțiuni.

Duminecă s'a constituit o astfel de secție la Huși, în Moldova năpădită de potopul evreilor pripășiți din Rusia și Galiția. Noua secție a Ligii la Huși s'a înființat în urma stăruințelor membrilor societății "Munca", societate, care și-a câștigat în acest oraș multe merite pentru propagarea culturii naționale.

Ședința de constituire s'a ținut în sala teatrului comunal din Huși. Cu această ocazie d-nul N. Iorga a ținut o prea frumoasă conferință despre cultura românească în Basarabia de la 1812 și până astăzi.

Dela răpirea Basarabiei de către pravoslavnicii Rusii, a zis d. Iorga, cultura românească n'a putut face nici un progres. Peste trei ani rușii vor sărbători centenarul acestui act de samavoinție, vor sărbători o sută de ani de când au început lupta de distrugere a tot ce este românesc în această provincie. Iată astfel de împrejurări datorită românilor este să caute a apăra ceea ce mână

cărți, învăță, și se depărtează tot mai mult cu sufletul de dânsa...

Și și vede cei dintâi ani: nopțile neornite ca să învețe pentru examene, nclinăștea primelor încercări, amarul primelor desiluzii, când cei mai îndrăzneți sau cei mai protejați îi luau înaintea...

Și sănătatea îi fuge, nopțile nu mai poate dormi, ziua se trezește muncind, și cu toate că rumble lui începe să se cunoască — numele acela de care radeau tovarășii lui de școală — acum nu mai este nimic care i-ar putea să-i deie iar liniștea nevinoșă a copilăriei. Mama sa, hărbă, sfârșită, e închisă ochii... De-bea-a mai văzuto, cu un ceas mai înainte de a și da sufletul și apoi, ani și ani au trecut, singur, între vrășmași prefăcuți și între prefăcuți prieteni, chinuit de nerăbdarea de a lucra și de neîncrederea în reușită, mergând spre sfârșitul vieții, fără bucurie, fără iubire, fără zimbete... Și tot așa o să o ducă mulțării, înști, lungi, nefolositori...

— Ah! de-aș putea să mă fac iar Puccio de altădată, copilul vesel și bun...

Și învățatul și renunțatul profesor, își șterse o lacrimă...

Zina ridică cercul după capul blond al lui Puccio, care plângea.

— De ce plângi? — îl întreabă fetițele futuri.

Tot ceea ce văzuse Puccio ca într'un vis, pierise.

— Vrei să te faci un învățat? — îl întreabă zina.

— Vreau să mă întorc la mama! — strigă printre lacrimi Puccio.

Din italienește.
P. R.

criminală a dușmanului nu a putut încă distruge. Ziua tristei aniversări va trebui să fie pentru întreg neamul românesc o zi de durere, o zi de jale. Și românii trebuie să se grupeze și să dea manifestare acestui dureros sentiment.

D. Iorga a făcut apoi istoricul răpirii Basarabiei. Rușii ne-au răpit la 1812 partea cea mai bogată a Moldovei lui Ștefan cel mare. În războiele lor de a preface cât mai curând această provincie în țară muscălească, ei au scos limba română din școli și biserici, au impus limba rusă și au căutat să despopezeze țara de moldoveni, aducând în locul acestora coloni de străini, din toată lumea.

Românii au în Basarabia dreptul de revindicat și trebuie să le revinduce. Alături cu acțiunea celor de acolo trebuie să stea acțiunea noastră a tuturor, cari nădăjduim într'un viitor mai fericit al acestui neam.

După conferința dlui Iorga a luat cuvântul d. Jelea Codreanu, profesor la liceul din Huși, care a arătat rostul Ligii, ca și rostul tuturor societăților naționale, și a îndemnat publicul din Huși să sprijinească această instituție și să caute a se înscrie printre membrii ei. Toți cei cari au luat parte la adunare s'au înscris ca membri ai secției din Huși, a Ligii.

Spioni români! Sânt și spioni români. Cel puțin așa afirmă ziarul bulgăresc "Dnevnic" într'unul din numeroase sale mai recente. După informațiile acestui ziar, capitala Bulgariei este plină de spioni români, bărbați și femei, cari au fost trimiși de ministerul român de interne pentru a urmări pe Rakowski, faimosul doctor expulzat din România, care acum încearcă să se strecoare pe furș în țară.

Alarma dată de ziarul bulgar nu are nici un rost, căci după informațiile absolut sigure, pe cari ziarul din București le au dela ministerul de interne, guvernul român nu a trimis pe nimenia în urmărirea lui Rakowski. Iar cât pentru femei, cari ar îndeplini serviciul de agenți, nici nu există în România.

Agitația evreilor în contra dlui Iorga, ca e a anunțat cunoscuta interpelare în chestia jidovească, crește mereu. Ziarele scrise în spirit jidovesc publică articole de un limbaj atât se poate de obraznic la adresa vrednicului român. Cele mai nesărate caricaturi și glume de prost gust se fac pe contul lui. Iar rezerveștii evrei au înaintat acum ministrului de interne următoarea scrisoare:

Domnule prim-ministru!

Domnul deputat Nicolae Iorga va adresa în ziua de 24 Noembrie a. c., o interpelare în chestia evreiască, exercitându-și întru aceasta dreptul d-sale constituțional necontestat.

Domnia-sa afirmând însă cu aceeași ocazie că ar circula invitațiuni către rezerveștii evrei la ne-supunere.

Subsemnații rezervești ai armatei române, de religie mozaică, avem onoare a vă afirma că acest fapt este cu totul neexistent și declarăm că precum părinții noștri și-au sacrificat viața pe câmpiile de războiu pentru independența țării, tot astfel și noi sântem gata a ne o jertfi ori de câte ori vom fi chemați de țară, pe pământul căreia ne-am născut și care este singura noastră patrie, ori care ar fi situația noastră civilă sau politică.

Respectuos, vă rugăm să binevoiți a aduce la cunoștința onoratei adunări a deputaților această declarație și de a primi asigurarea prea distinsei noastre considerațiuni.

(Urmează iscăliurile).

În curând jidanii vor ține mai multe întruniri de protestare.

D. Spiru Haret, ministrul cultelor a publicat o circulară către toți directorii de școală îndemnându-i a da cea mai mare atențiune caselor școlare de economii. Aceste case, unde elevii își vor putea aduna micile lor economii e o însemnătate deosebită pentru formarea caracterului, pentru a învăța pe copii la simplitate și a-i dezbăra de risipă. Circulara termină zicând:

Sânțeți datorii ca în cuvântarea deschiderei a anului școlar să arătați părinților elevilor însemnătatea casei de economie școlară, din punct de vedere moral și material. Veți căuta deci a vă conforma acestei dispozițiuni, ilustrând cu pilde cele spuse. Veți arăta bunăoară cum un copil de

7 ani începând să puie la economie numai 10 bani pe săptămână, la etatea de 20 ani, atunci când va fi chemat să-și îndeplinească datoria de soldat va avea un capital de 90 lei fără să fi băgat de seamă cum i-a adunat. Și câte alte pilde nu se pot aduce pentru cazuri de nenorociri și de nevoi grabnice.

Ar fi bine ca și la școlile românești din Ardeal și Ungaria să se înființeze astfel de case de economii, utilitatea lor fiind așa de mare.

Ministrul cultelor și al instrucției publice a publicat o statistică asupra școlilor de meserii din România, asupra organizării și rezultatul dat de aceste școli.

Statistica, întocmită de d. Gheorghe Haza, inspector al școlilor de meserii din țară, cuprindând o interesantă descriere a școlilor elementare, secundare și superioare de meserii din țară. Din tabloul anexat se poate vedea că totalul cheltuielilor, pe cari le face România anual cu școlile de meserii este de 623.390 lei. Această sumă se va uita treptat, având în vedere lipsa de meseriași români și năzuințele cercurilor conducătoare din România de a crea o puternică clasă de meseriași, cari cu timpul să oprească năvala tuturor străinilor, cari au azi în mâinile lor cea mai mare parte a industriei.

Ziua de 30 Noembrie, ziua numelui marelui arhiepiscop Andrei Șaguna, a fost sărbătorită cu toată evlavie datorită unei astfel de zile, de către românii transilvăneni aflați în București. A fost sărbătorită fără discursuri, fără zgomot și cu liniștea și seninătatea unor suflete cari își cunosc datorita, ce-o au față de bărbații mari ai neamului nostru.

La cercul românilor de peste munți, al cărui președinte este d. Simeon Măndrescu, profesor la universitatea din București, a fost arborat un măreț stindard tricolor.

D. Dr. Botescu, ajutor de primar al Bucureștilor, a ținut la societatea femeilor române o interesantă conferință asupra copiilor vagabonzi, copiilor, cari nu sânt ai nimărui și sânt al tuturor.

Soartea acestor copii, ca și a copiilor găsiți, cari sânt crescuți de diferite societăți până la etatea de 12 ani, este din cele mai amare. De aceea conferințiarul a emis părerea ca acești copii să nu mai fie lăsați de capul lor, ci să fie luați de supt protecția autorităților, cari să-i dea la școlile de meserii, spre a-i face să și poată câștiga existența în mod onorabil.

Ideia lansată de d. ajutor de primar a fost primită în toate cercurile. În curând toți copiii vagabonzi de pe străzile Bucureștilor vor fi internați în școlile de meserii.

În luna lui Decembrie se vor sărbători la curtea regală din București patru aniversări, și anume: La 16 Decembrie aniversarea nașterii M. S. Reginei Elisaveta, la 24 Decembrie a micii principese Ileana, la 27 Decembrie a micii principese Maria, iar la 28 Decembrie se împlinesc 16 ani dela căsătoria A. S. R. Principelui Ferdinand.

Zilele aceste a avut loc la Dumitrești, în județul Râmnic, desvălirea monumentului ridicat de fundașii din cea comună, soldaților morți pe câmpul de luptă, în războiul dela 1877-78. Monumentul acesta a fost ridicat din cotizațiile făcute în mare parte și de sătenii din Dumitrești și comunele învecinate. Este o frumoasă dovadă de patriotism liniștit, dar cu atât mai puternic al țărânului român.

Societatea pentru protecția animalelor a publicat un concurs printre elevii de liceu. Se vor împărți premii în valoare de șase sute de lei elevilor, cari vor prezenta cele mai bune lucrări asupra cauzelor tratamentului rău al animalelor, atât al celor de muncă, cât și al celor din metajerie. La aceste premii pot concura toți elevii dela liceele din țară.

Procesul lui Friedjung.

Arad, 15 Decembrie

În Ședința din Belgrad, ministrul de externe al Serbiei, Milovanovici, a făcut în ședința de ieri o importantă declarație în chestia procesului politic din Viena. A declarat anume că toate documentele privitoare la guvernul sârbesc și la Liga »Slovensky Jug« sunt falsuri, fiindcă documente de natura aceasta nici nu există. Ministrul de interne Iovanovici de asemenea a declarat că n'a avut nici o legătură cu faimoasa Ligă și niciodată n'a luat parte la ședințele ei. Ședința a luat la cunoștință răspunsurile miniștrilor și a trecut la ordinea zilei.

În ședința de ieri a tribunalului din Viena — ziua a cincia — a mai avut loc un incident foarte caracteristic.

Somai din partea acuzatorilor să comunice persoana dela care a primit documentele, Dr. Friedjung a declarat că în anul 1907 s'a prezentat un om, care s'a oferit să furnizeze toate procesele verbale ale Ligei. Factorii competenți au acceptat propoziția acestui necunoscut, dar i-au spus că nu vor primi și nu vor plăti decât documentele originale. Persoana în chestie a adus, rând pe rând, toate procesele verbale cari, după ce au fost fotografiate, au fost din nou puse la loc în arhiva Ligei. Procedul acesta a dăinuit până în luna lui Februarie 1909.

La observarea lui Harpner, avocatul acuzatorilor, să spună numele trădătorului, Dr. Friedjung a declarat că nu-l spune, fiindcă nu vrea să-l expună primejdiei de a fi asasinat.

Declarația aceasta e primită din partea acuzatorilor și a unei părți a auditorului cu protestări zgomotoase.

De altminteri, valorile ce le face acest proces încep să se resimtă și în afară de sala de ședințe.

În Agram au avut loc ieri mari demonstrații împotriva Sârbilor și a lui Supilo. Vre o 300 de tineri s'au adunat înaintea băncii sârbești și au izbucnit în huiduieli la adresa Serbiei și a lui Supilo. De aici s'au dus la locuința fostului vice-ban, Nikolici, unul dintre actualii acuzatori, și au spart toate geamurile locuinței. Demonstrațiile s'au repetat și înaintea redacției ziarului sârbo-fil Pokret. *Politia nu s'a arătat în tot cursul demonstrațiilor.*

De altă parte, guvernul Croației încearcă să exploateze și el acest proces pentru scopurile sale. *În tipografia de stat din Agram s'au tipărit, în mai multe zeci de mii de exemplare, atât discursul lui Friedjung, cât și acuzațiile împotriva lui Supilo, însoțite de comentarii nefavorabile pentru deputații sârbo-croați. Pamfletele aceste au fost răspândite în toate cercurile electorale, pe cale administrativă.*

Presa străină, mai ales presa engleză, începe să observe o atitudine mai favora-

bilă pentru croați și și exprimă îndoielile în ce privește autenticitatea documentelor prezentate de acuzați. Toată presa străină consideră acest proces ca pus la cale de ministrul de externe Aehrenthal, prin intermedierea lui Friedjung, pentru a justifica și pe calea aceasta anexarea Bosniei și a Herțegovinei.

Despre ziua de azi primim următorul raport telegrafic:

Viena, 15 Decembrie. Se continuă Interogatorul martorului Markoviciu. Se petrec scene dramatice.

Dr. Benedikt (apărător): E dator la apărătorului să arate că toate afirmațiile martorului sânt false. Eu nu mă sfiesc să declar că martorul e un martor fals.

Dr. Friedjung intrerupe mereu și e chemat la ordine de către președinte.

Harpner (adv. acuzatorilor): Il fac atent pe d. martor că dacă face declarații false, poate fi arestat numai decât.

Markoviciu (cu voce înaltă): Nu pot decât să repet că n'am putut fi de față la dresarea proceselor verbale ale Ligei, fiindcă pe vremea aceea eram la Berlin. Am venit la Viena pentru că atât eu cât și țara mea am fost acuzați.

Președintele întreabă pe martor de ce nu s'a dus la procesul din Agram să facă și acolo declarațiile făcute aici. Martorul răspunde că tribunalul n'a voit să-l lase interogatorul.

Advocatul Harpner îl roagă pe martor să rămână în Viena, până va veni răspuns din Berlin, dacă într'adevăr se afla acolo în ziua de 21 Octombrie, când — precum susține Friedjung pe baza documentelor prezintate — ar fi prezidat adunarea Ligei în Belgrad. Martorul promite că va rămâne în Viena și declară să fie arestat, dacă cele spuse de el nu se vor adevăra.

Szapáry pentru Supilo.

Președintele anunță că deputatul Zagoraț a plecat în o călătorie și n'a putut fi citat la proces. Apoi dă citire unei scrisori a contelei Szapáry în care acesta aduce la cunoștință tribunalului că fiind bolnav nu poate veni la Viena. *În acelaș timp declară că nu-l cunoaște pe Supilo, nu s'a întâlnit niciodată cu el, nu i-a dat niciodată bani. Prin urmare declarațiile redactorului Dorottka sânt neadevărate. Mai adaugă că a auzit odată, cu vre-o zece ani înainte, că ziarul lui Supilo ar primi subvenții dela guvernul austriac.*

Scrisoarea aceasta alui Szapáry face o mare senzație și e primită din partea croaților cu strigăte de bucurie.

Supilo cere cuvântul și spune că prin scrisoarea aceasta s'a dovedit că a spus adevărul, când a negat lucrurile cu cari a fost acuzat. Contele Szapáry greșeste, însă, când spune că ziarul său ar fi primit subvenții dela guvernul austriac, căci nici el, nici ziarul său n'au primit niciodată nici un ban.

Președintele ridică ședința, anunțând continuarea ei pe mâine, pe când a fost citat și profesorul Masarik din Viena.

Demonstrații mari la Agram.

Agram, 15 Dec. (Telegramă particulară). Studențimea universitară a aranjat astăzi din nou mari demonstrații împotriva Starcevicianilor. Studențimea este foarte mult încălzită de procesul din Viena, ei susțin cu entuziasm pe acuzatorii lui Friedjung.

Discursul d-lui Iorga.

(Urmare).

Socot momentul acela, nu un moment de fărâncie — poate că fărância a început când s'a luat batista ca să se ducă la ochi, căci acesta este de obicei momentul când fărância începe pentru acela cari plâng. dar înainte de a scoate batista, sinceri erau cu toții. Și sincer era guvernul. S'ar putea să nu fi fost sincer în momentul anterior reformelor? Putea să pue altfel iscălitura Suveranului, împotriva Constituției, o măsură su premă revoluționară de siguranță națională, să angajeze pe suveranul țării prin iscălitura sa pură la capătul unui program de reforme? Și măsurile acestora trebuia poate să fie prezentate mai multă seriozitate și aplicate cu mai simț de datorie între altele și fiindcă garantate și ca legiferare și ca aplicare, săși iscălitura Suveranului țării.

Prin urmare, a fost un moment de sinceritate. a fost un moment de întoarcere adevărată, o căință, asupra unui păcat vechiu, un moment de dorință laudabilă de a transforma România, de a o face din țara cătovra mil de oameni, o țară a tuturor locuitorilor săi de rasa, de limba, de dăltina noastră. Și cu toate acestea intenția s'a dus ca fumul, s'a împrăștiat.

Care să fie cauza?

D-lor, cauza, este că un guvern liberal nu putea să facă acele reforme; vedeți, a fost o mare greșală din partea unui guvern alcătuit din oameni capabili, cu un șef care era cel mai experimentat și mai monicitor bărbat al țării, a fost o gravă greșală din partea acestor oameni, că au permis să îndeplinească această operă. Fiindcă partidul liberal-național nu putea să îndeplinească o astfel de operă. Fiecare partid, oricât ar dori — și acesta este un fenomen care se întâlnește numai la noi, oricât ar dori să fie bun pentru oricine, să satisfacă nevoile tuturor claselor, să îndeplinească toate cerințele de dreptate, să fie la îndemână oricui, să mulțumească pe oricare, ei bine, un partid reprezintă totuși clasa pe care el se reazămă. Ei bine care e clasa pe care se reazămă partidul liberal, chemat să facă reformele în folosul claselor rurale?

A fost un timp de când partidul liberal în ceea ce privește organizarea lui și perspectivele lui de viitor nu era mult mai tare decât ceea ce reprezintă eu la această tribună, în afară de un curent în opinia publică. Ion Brătianu, la 1848 și multă vreme după aceea, și tovarășul său credincios, atât timp cât i-a fost credincios, Rosetti, și unul și altul reprezintă nu-rai o aspirațiune nobilă, de natură sentimentală, o dorință a unor suflete bune, a unor inteligențe patriotice, de a transforma România boerească dinainte de 1848 într-o nouă Românie. Multă vreme nici unul nici altul nu au fost bărbați politici amestecați în conducerea afacerilor de stat. Mi-se pare că la 1867, pentru întâia oară, Brătianu și Rosetti au avut un minister care se poate zice că era al lor. Dela 1848 până la 1867 însemnează însă o așteptare de 20 de ani, o lungă așteptare.

Acum, în 20 de ani și cel mai sentimental dintre romantici se convinge de un lucru, de care ne-am convins și noi dela început, dar nu e păcatul nostru că nu ne-am putut întări potrivit cu această convingere. Anume, ei s'au convins de aceasta, că cele mai nobile și cele mai frumoase curente politice dintr-o țară, cele mai frumoase intențiuni ale acestor oameni eminenti, cel mai minunat program de reforme ale unui cugetător puternic, pentru ca să aducă folos, pentru ca să se coboare prin fapte în viața reală, trebuie să se sprijine pe interesele unei clase. Brătianu avea în fața lui pe boeri, foarte bine organizați, având o tradițiune politică veche de mai multe secole, tradițiune politică rezemată pe muncă și pe jertfă. Nu se poate zice că vechea noastră boerime a fost o spumă netrebnică, care să se poată înlătură cu dispreț. Dacă noi am admis și întărit această clasă socială, am admis-o și întărit-o

Români la Români!

Am onoare a aduce la cunoștința on. public românesc din loc și jur, că am luat în proprietatea mea ospătăria așa numită „Parkvendégió“ din casa dlui deputat dietal Dr. I. Suciú (vis-à-vis de palatul justiției), unde îmi voi da toată silința ca musafirii să fie pe deplin mulțumiți atât cu serviciul, cât și cu beuturile cele mai bune, precum: vin roșu schiller, vin alb de Măderat etc.etc. bere proaspătă tot astfel și mâncări proaspete calde și reci. — Primesc abonemenți pentru mâncări în localitate și la case. — Localitatea ospătăriei e foarte spațioasă. Am două odăi separate pentru conveniri ocazionale și sociale. Sperând și ținând cont de sprijinul publicului românesc din Arad sunt: Cu toată stima: **Văduva CATERINA CLONDA n. NICOLARĂ.**

pentru serviciile pe cari le-a adus acestei națiuni.

Dacă boerimea de azi nu poate să ceară același lucru, e că nu vedem serviciile pe cari a putut să le aducă culturii și idealului național. Căci dacă odată rolul boerilor și bogățiilor unei țări era în fruntea oștilor, rolul boerilor și bogățiilor unei țări azi e în fruntea mișcărilor culturale, prin care se întreține sufletul unui popor și se pregătește viitorul lui. În saloanele unde se vorbește franțuzește și în toate orașele de băi îi vedem, nu-i vedem însă în fruntea mișcărilor culturale, prin care se pregătește altă Românie, mai întinsă și mai puternică, acolo nu-i vedem.

La 1848 însă era altfel. I. Brăteanu avea înaintea lui, va să zică, puterea unui mare partid politic, a unui partid rezemat pe jertfă și muncă, a unui partid respectat pentru această jertfă și muncă.

Pe țărani nu se putea rezema. Țăranul nu avea nici o valoare politică și, din nenorocire, nici astăzi țăranul nostru nu are o adevărată valoare politică.

Valoarea aceasta politică trebuie să l'ajutăm ca să o capete, nu să-i combatem încercările de a o căpăta.

Nu se sprijină Băncile populare pentru a le confisca, ci se sprijină Băncile populare, pentru ca ele să sprijine la rândul lor în chip solid și real activitatea politică, care de jos să desrobescă clasa țărănească, căci numai așa, și nu prin pomană se ridică o clasă socială. Dar este datoră oricărui care se amestecă în viața de Stat, ca să sprijine ridicarea unei clase interesante, din punct de vedere național, căci prin această ridicare servește înaintarea și izbânda finală a idealului național însuși. (Va urma).

Obstrucție în Reichsrathul Austrii.

O singură ședință permanentă până la 31 Decembrie.

Din nou a izbucnit obstrucția în Reichsrathul Austriei. Toate încercările guvernului de-a îndupleca uniunea partidelor slave de-a primi o soluție pacinică și echitabilă a conflictului, au rămas zădarnice.

Uniunea slavă, în consfătuirea ei de astăzi, s'a declarat pentru obstrucție care a și fost începută numai decât. Partidele celorlalte au răspuns, însă numai decât, prin o altă hotărâre: să țină o singură ședință permanentă până la 31 Decembrie, pentru a-i obosească pe obstrucționiști.

Despre aceste hotărâri grave primim următorul raport telegrafic:

Viena, 15 Decembrie. (Dela corespondentul nostru special). Situația parlamentară s'a agravat foarte mult, în urma hotărârii uniunii slave de-a nu admite discuția nici unui proiect al guvernului. Obstrucția au și început-o prezintând Reichsrathului 37 propuneri urgente.

În urma acestei hotărâri, partidul creștin-social, soc. democrat, german-național, polon și uniunea latină au ținut o consfătuire comună, în care au decis că ședința de azi să fie declarată de ședință permanentă și să se continue și ziua și noaptea până la 31 Decembrie. Partidele aceste s'au împărțit în două echipe, cari vor lua parte la ședința Reichsrathului una d'la 12 noaptea până la 12 ziua, iar cealaltă d'la 12 ziua până la 12 noaptea, obligându-se să fie de

față la ședințele Reichsrathului cel puțin în număr de 130 de inși.

Președinții se vor schimba la aceleași intervaluri. Scopul acestei ședințe permanente e să dovedească alegătorilor că Reichsrathul e hotărât și vrea să muncască pentru binele țării, dar uniunea slavă, prin obstrucția ei, împiedecă muncă parlamentului.

Se crede, însă, că ședința nu va dura până la 31 Decembrie, ci tratativele începute vor îndupleca uniunea slavă să renunțe la o armă care nu poate să-i câștige simpatiile țării. De altă parte guvernul e hotărât, pentru cazul când nu va putea înfrânge opoziția, să disolve parlamentul încă înainte de 31 Decembrie, ca să guverneze cu ajutorul paragrafului 14.

»Necesitățile statului trec peste nedumeririle constituționale« a declarat premierul Bienert, fiind vorba de acest paragraf.

Viena, 15 Decembrie. (Prin telefon dela corespondentul nostru). Obstrucția începută de agrarii tuturor partidelor s'a continuat astăzi cu o indisciplină îndărătnică.

Deputatul opoziției Koplaz vorbește dela ceasul unu, după amiază și până în momentul când vă comunic această (ora 11 din noaptea. N. R.) încă n'a terminat. La ceasurile zece a cerut o pauză de două minute pentru a putea eși afară. Pe urmă și-a continuat vorbirea.

Deputații sânt împărțiți în două tabere. Fiecare partid are oamenii în permanență.

Socialiștii contra obstrucției.

(Prin telefon dela corespondentul nostru). Astăzi a avut loc o întrunire socialistă, pentru a paraliza obstrucția. Au avut cuvântul mai mulți deputați între care și socialistul Dr. Adler. Acesta a atacat vehement obstrucția pornită de agrarii, spunând, că din cauza trăgănării încheerii convențiilor comerciale cu România și cu Serbia traiul se scumpește în mod uimitor.

După întrunire vr'o zece mii de manifestanți au venit să protesteze în fața parlamentului. Aci s'a produs o mare demonstrație împotriva agrariilor, cari au fost huiduiți. S'au cântat apoi mai multe cântece socialiste.

Pe rampa parlamentului să aflau vr'o 30 de deputați socialiști, care încurajau pe manifestanți. Din public s'au auzit strigăte de »trăiască Franz Ferdinand!«

Deputatul Udrzal, președintele uniunii slave, când a auzit aceasta a exclamat: »Acesta ne dovedește multe!«

Demonstrația a durat mai mult de o oră. După ceasurile zece abia s'a terminat. Nu s'a operat nici o arestare.

Ecouri.

D. C. Mille continuă în »Adevărul« impresiile sale dela serbările din Arad. Dăm câteva fragmente noi:

N'am epuizat încă notițele și impresiile din Arad. Preoțimea de peste munți merită o notă specială. De altfel de ea am vorbit și cu altă ocazie, când am fost la Sibiu.

Preotul român de peste munți, nu face castă aparte. E aproape același cetățean ca și neguțătorul, ziaristul, profesorul. De-abea îi deosebești portul. În toate ma-

nifestațiunile vieții poporului ei se amestecă, fără de a se confunda, fără de a-și pierde caracterul și individualitatea sa. E ceva greu de definit aceasta cu vorbe. Poate citările de fapte imi vor face gândirea mai luminoasă. Astfel preotul român merge la cafea și discută toate chestiunile dela ordinea zilei, e deputat dietal ca protopopii Damian și Popovici. La concertul dat la Arad de Asociațiunea femeilor române, un preot s'a urcat pe scenă și a cântat — cu o voce superbă de altfel, iar mai apoi noaptea târziu, în sala de restaurant a hotelului »Crucea albă«, același preot, cu caldul lui glas, ne-a delectat și aceasta fără ca nimeni să găsească lucrul acesta rău și să se scandalizeze.

În schimb, preotul știe să se facă respectat. Are un tact și o măsură, grație cărora el este și dascălul nației și în același timp și conducătorul spiritual, preotul fiind de altfel ales și ridicat la această demnitate de către întreaga sa comună prin votul universal pe care azi naționalitățile și poporul ungar le reclamă cu insistență.

E natural, când pui alături preotul român de peste munți, cu preotul nostru și în special de popii dela țară — deosebire să fie în totul nefavorabilă celui dela noi. În prima linie situațiunea lui umilită față de puterea centrală, îl face cu totul dependente de ea, un slujbaş fără de rivă și fără de autoritate care, vorba românului, nu se simte și care nu-i nici iubit nici respectat. E de ajuns să-ți amintești ce rol ridicol joacă popii noștri de sat în anecdotele populare pentru a te convinge de acest trist adevăr.

Românii de peste munți, nu sînt de loc victima frazelor bombastice cari se scriu și se rostesc la noi. Ei înțeleg foarte bine că împrejurările au făcut între noi și ei o atare deosebire, încât trebuie multă vreme, pentru ca să se gîndească la ceea ce visăm noi la banchete și întruniri publice: la o Dacie mare și puternică. Ei de altfel și cu drept cuvînt, se socotesc superiori nouă. Vorbim și de pătura conducătoare și de popor. În astfel de condițiuni, ei nu au altă orientare, decît aceea de a întări elementul român din Ungaria, lăsînd timpului și desfășurării evenimentelor grija de a face mai mult.

În momente de expansiune, dinșii își spun tot gîndul și toată gîndirea cum mi-o spun și eu. E o spovedanie reciprocă...

De altfel și eu le fac o întrebare care de mult, foarte de multă vreme, nu găsește deslegare în creierul meu: E întrebarea cum se explică faptul că acești romîni atît de bine înzestrați și mai ales cu însușiri sufletești, le pierd de îndată ce trec hotarul românesc? Românul transilvănean de îndată ce trece munții — vorbesc de generalitate — nu de fericite excepțiuni — pierde toate bunurile lui calități cari fac mîndria neamului. El devine mai rău decît noi. E cel mai nesățios budgetivor, lipsa de caracter devine o notă specifică, și ceea ce este mai trist, îndată ce a devenit bogat uită complet cauza fraților în suferință. La noi în România cauza dv., mă rosteam eu, prietenilor de peste munți, ar putea fi susținută cu succes și din belșug, numai dar exclusiv numai de către aceia cari veniți săraci în România, azi se bucură de averi mari și de situațiuni materiale și morale de excepțiune.

Mal mult încă, le ziceam eu, prevăd un moment, când din cauza concurenței ce se face de către românii de peste munți, proletariatului din clasele liberale — chestia aceasta va deveni într-o zi de o dureroasă actualitate.

Și ceea ce este mai trist e faptul că în viața noastră socială destul de zăpăcită și mai ales lipsită de ideal, în mijlocul reacționarismului, de tot felul, românii de peste munți, aduc și ei o notă și mai retrogradă și cu vederi cu totul potrivnice democratismului de care dv. dați atîtea dovezi și în fapt și în vorbă.

Pentru ca să fiți iubiți, iubiți cu adevărat, nu în discursuri și toasturi dv. trebuie să fiți cunoscuți aici la dv., de oarece după exemplarele statornicite în România, nu am avea de ce să ne prăpădim după voi. Astfel se explică și vorba celebră a lui Ion Brătianu; Dorosc Transilvania dar fără de transilvăneni!

Și cu toate acestea, am încheiat eu, convingerea mea intimă este că scăparea și lumina tot dela dv. va veni. Dupăcum Lazăr ne-a adus făclia școalei, tot așa numai Lazăr — ori o serie întreagă de Lazări — va veni mai de vreme ori mai târziu ca să ne scape de ticăloșia claselor noastre stăpînitoare, fără de ideal și fără de viață proprie.

Mănuși la modă numai de calitate primă se capătă prin . . . **WEISMAYR FERENC Timișoara,**
numai în cetate, strada Hunyady.

Depozit dela I. Hamerli Pécs, veritabile, engleze, germane și din Praga cu prețuri ieftine. Se garantează pentru calitate bună.

Complicații iminente.

Criza.

Arad, 15 Decembrie.

Silițele guvernului de a-și menține situația, după toate semnele, se vor sfărma de rezistența partidelor opoziționiste, cari sânt hotărâte să ducă împotriva lui o luptă până 'n pânzele albe. În sânul partidului lui Kossuth chiar, spiritele sânt scârbite de atât nesaț după putere și până de prezent atitudinea ce va lua acest partid față de proiectul indemnitației, e foarte îndoelnică.

Partidul independist va obstrua indemnitatea și pentru motivul, că conform constituției ea nu se poate cere decât într'o vreme când proiectul bugetar e deja prezentat pentru anul viitor.

În vreme ce constelațiunea politică la Budapesta e cât se poate de defavorabilă planurilor guvernului, dinspre Viena noui primejdii amenință stăpânirea coaliției votului plural. Ca un fulger a căzut azi în cercurile politice dela Budapesta vestea, că pe Vineri, contele Khuen Héderváry și Ladislau Lukács, au fost chemați la Viena. Cine știe dacă nu se va adeveri profecția unui ziar vienez că de »Joi încolo se vor întâmpla lucruri mari«?

Consiliul de azi.

Budapesta, 15 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Miniștrii s'au întrunit azi la palatul ministerului de finanțe, ca să asculte raportul lui Wekerle cu privire la rezultatul audienței sale de ieri și ca să stabilească modul cum se prezintă Vineri în cameră proiectul de indemnitate. La consiliu au luat parte toți membrii cabinetului. Eșind dela consiliu miniștrii au fost înconjurați de gazetari și obsedați cu întrebări asupra debaterilor din consiliu.

Ministrul de instrucție, Apponyi, a făcut următoarea declarație:

— Totul e în ordine. Afacerile noastre au un curs regulat.

Wekerle a făcut declarații mai clare:

— Consiliul a convenit — a zis el — asupra modului prezentării proiectului de indemnitate. Am debătut toate afacerile curente, — budgetul însă nu-l vom prezenta Vineri.

Întrebat, dacă are autograful despre care s'au svonit atâtea în presă, el a răspuns:

— Nu știu de unde luați astfel de informații. În audiența mea n'a fost vorba de nici un autograf.

Asupra celor petrecute în consiliu, au transpirat următoarele în cercurile politice: Guvernul voiește să obțină cu orice preț indemnitatea. S'a făcut constatarea, că partizanii lui Justh sânt în minoritate în comisiunea financiară, care va debata proiectul înainte de a fi prezentat camerii. Guvernul se alintă în nădejdea că nu i-se prepară nici o surpriză pentru ședința de Vineri.

S'a constatat totuși cu oarecare îngrijorare că spiritele în partidul lui Kossuth nu sânt tocmai favorabile indemnitației. De teamă ca nu cumva agitațiunea independenștilor se răpească cu sine o parte din partidul lui Kossuth, guvernul probabil va amâna câteva zile votarea indemnitației.

Audiența contelui Khuen și al lui Lukács.

Budapesta, 15 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Azi la ceasurile trei a sosit vestea că fostul ministru Lukács și contele Khuen Héderváry sânt invitați pe Vineri în audiență la împăratul. Vestea a produs o consternație enormă în cercurile guvernamentale și mai ales în partidul lui Kossuth, care își ținea tocmai ședința.

Mai mulți deputați au plecat numai decât la miniștrii Kossuth și Apponyi și i-au întrebat dacă știu ceva despre invitațiunea lui Khuen și Lukács. Miniștrii au confirmat știrea, zicând, că știuseră despre acest lucru.

Audiența președintelui camerei.

Budapesta, 15 Decembrie. (Dela corespondentul nostru). Președintele camerei, Alexandru Gál, dinpreună cu vicepreședinții Návay și Rakovszky vor fi primiți Luni, în 20 Decembrie, în audiență specială de Maiestatea Sa.

Presă vieneză și criza.

Budapesta, 15 Decembrie (Dela corespondentul nostru). Presă vieneză deduce că situația în urma audienței de ieri a lui Wekerle, s'a agravat. Se pare că guvernul a avut un proiect cu ajutorul cărui voia să scape din strâmtoare, dar acestui proiect i s'au pus piedeci atât în audiența de ieri cât și în sânul partidului lui Kossuth.

»Neue Freie Presse« zice că o mare parte a partidului lui Kossuth nu ia în considerare că guvernul a pus în vedere partidului apropiata sa desărcinare, și e hotărâtă să nu voteze indemnitatea. Guvernul stă în fața unui lung șir de probleme grave, pe cari cu greu le va putea delega favorabil.

Desvălirile lui Justh.

Presă coaliționistă face c'ăbuci de mânie din pricina unor declarații ale lui Justh, pe cari le-a făcut tot Duminecă la Csanádpalota și cari abia azi au ajuns în vileag. Citind declarațiile acestea va înțelege orișicine care e motivul supărării presei coaliționiste. Justh, care deși nu mai puțin șovin decât ori care politician ungar, are totuși o calitate frumoasă: sinceritatea. Iar omul sincer, fie chiar greșite convingerile lui politice, bate numai drumul drept și nu-și face scrupul din desvălirea mârșevniilor celor cari bat cărări hoțeste. Declarațiile ce le-a făcut Duminecă desvălesc o bună parte din conștiința murdărită de cele mai abjecte imbolduri ale »idolilor naționali« și ele pun într'o lumină nu se poate mai respingătoare, îndeosebi svârcolirile de a parveni ale lui Francisc Kossuth. Dăm și noi, după zierele unguerești, desvălirile lui Justh pentru a complecta cu ele tabloul simptomelor de degenerare a politicei șovine. Ele sânt următoarele:

— Stările politice au început să degenereze cu vestita scrisoare din Ugra (a contelui Ștefan Tisza), mai apoi a urmat, în 18 Noembrie, fluturarea jalnică a baltstei lui Perczel, când se pregătea înmormântarea politice naționale cinstite.

Terorismul șefului autocrat al partidului liberal

a fost urmat de un an de luptă contra guvernului de trabanți, căruia i-a urmat apoi actualul guvern național, care prin cerbiçoasa sa alipire la putere, pare a reabilita pe trabanți și mai că ar trebui să ne cerem iertare dela bravi trabanți pentru că am cutezat să-i poreclim neam de gunoi. Când împreună cu coaliția partidul independist ajunsese în majoritate, eu credeam că luptele noastre, purtate decenii de-arândul pentru ideile noastre, vor fi încoronate de premiul izbândei. M'am înșelat însă amar. Mulți s'au atașat, mulți s'au freat de noi, deoarece eram la guvern. În partidul independist au intrat niște elemente, cari n'au simțit cu noi, ba se războiaș în ascuns contra noastră. Niște elemente cari au sfârțicat în bucăți idealul independist. Într'adevăr din munca lor n'a rezultat nici un folos pentru țară, sântem însă mai bogați cu o experiență: de aici înainte trebuie să ne alegem mai cu grijă prietenii.

Eu stam în fața pactului ca în fața unui fapt împlinit. Francisc Kossuth, contele Adalbert Apponyi și Géza Polónyi erau părtași în conducerea afacerilor. M'a amăgit și starea de amețeață a spiritelor în țară. Afară de aceasta miniștrii 67 își și 48 își, de-opotrivă, păzeau cu gelosie secretul condițiunilor, pe lângă cari am primit guvernarea. În primăvara anului trecut Kossuth a anunțat în cameră că, guvernul a dus în îndeplinire pactul economic — și era gata urcarea cvotei. A anunțat, că se va prelungi până la 1917 și privilegiul băncii austro-ungare, scadent la întâi Ianuarie 1911. Am respins revoltat până și încercarea de tradare a năzuințelor și principiilor independiste, și am declarat lămurit, că dacă națiunii nu-i mai rămâne dreptul liberei dispunerii nici în chestiunea băncii, voi fi nevoit să pornesc lupta pentru banca ungară autonomă.

Francisc Kossuth m'a conjurat să nu ridic stavile în calea validității lui personale. El făcuse deja promisiunea, că va sprijini prelungirea privilegiului băncii. Despre promisiunea aceasta știe deja și regele. M'a uimit declarația aceasta a fiului lui Ludovic Kossuth, idealul meu, totuși mi-a reușit însă atunci să împiedec pe Francisc Kossuth de a comite atentatul plănuțit contra independenței economice a țării. În chipul acesta prelungirea privilegiului băncii comune a rămas până astăzi o chestiune deschisă. Eu cred că o muncă persistentă ne va aduce rezultatul dorit. Baza prosperării și fericirii patriei noastre e în primul rând neașnarea economică și banca autonomă.

Se vorbește de *concesiuni militare* și se pun în planul întâi, pentru a abate atențiunea țării dela cauza băncii ungare autonome. E o uneltire 67-istă și asta. Chestiunea militară trebuie lăsată deocamdată nedeslegată. Nu trebuie adusă la suprafață, căci pe terenul acesta și așa nu vom obține nici un rezultat. Iar dacă coroana s'ar arăta totuși concesivă și am putea să obținem vre-un rezultat, vre-o sfoară dulce, ar trebui să ne jertfim drepturile noastre la armata națională. Nu se pot ajunge toate deodată, deoarece regele e gelos de drepturile sale asupra armatei. Toată străduința noastră să aibă ca țintă înlăunțarea băncii naționale, și în al doilea rând *extinderea drepturilor poporului prin legiuirea votului universal egal*. (Nu și secret?! — N. R.). Nu renunțăm la comanda unguerească, dar trebuie înainte de toate să întărim națiunea și atunci generațiunile viitoare nu vor jertfi drepturile naționale pentru interese materiale. Comitatele, aceste fortărețe străbune ale constituției noastre, trebuie să stea gata de luptă. Durere, în comitatul Csanádului s'a început deja lupta, dar nu împotriva dușmanului comun, ci împotriva noastră, cari luptăm pentru idealurile și principiile independiste. Covingerea mea e că prin credință către principii și persistență vom respinge atacurile și că învingerea finală va fi a noastră.

Îți cade părul??? N'ai decât să folosești **spiritul pentru păr**, „**Petrol**“ a lui **Kulka** care e cel mai sigur mijloc în contra căderii părului și a mătrefei. — După o folosință de 2—3 zile vom obține rezultate sigure. Prețul unei sticle cu o esplicare în limba română 2 cor.

Pistruii, petele galbene, sgrăbunțele și ori-ce necurățanțe a feței se depărtează și curățește mai bine **Crema de lapte de crin** a lui **Kulka**. Prețul unei tegle 1 cor. **Săpun de crin** 1 cor. **Pudră de crin** în toate colorile 1-20 cor. **Preparate cosmetice** de prima calitate. Expediare zilnic cu poșta. — Se pot căpăta dela farmacia la „**Vulturul negru**“ a lui **Kulka Emil** din **Timișoara-Cetate** Nr. telef. 645.

Dintr'un carnet.

— Insemnări uitate. —

Răsfoind carnetul meu, găsesc câteva poezii vechi, pe cari le reproduc, fără comentariu, pentru a arăta progresele ce le-am realizat în acești cincizeci de ani din urmă.

La 1837, redacția revistei »Foaia Duminecii« din Brașov anunța cetitorilor săi, în loc de stereotipul »Din lipsă de spațiu«, versurile:

»Era ca să se mai puie
Aice o grămăduie
De idei ce s'au făcut,
Dar în cea viitoare
Vor fi și mai pofitoare,
C'aice n'au încăput«.

La 1848, »Amicul poporului« din Budapesta, o gazetă foarte puțin cunoscută de noi, redactată »de comitetului central«, publica în numărul său dela 5 Septembrie următorul »Cintec European« al unui tînăr universitar român, și azi în viață (e membru al Academiei române). Cîntecul are subtitlul »Pofta păcii«:

»Zboară! Zboară! mila păcii!
Zboară! la noi din Olimp!
Tot poporul Europii
Așa cîntă în ast timp.

Din Olimp cu bucurie
Zboară 'n noastra patrie!
Cu brațul sfînt soartei noastre
Frumos fie de zestre!

Slobozi Doamne! ingeri curați
Ca se 'mpartă liniște
Din prea sfînt și 'nalt al tău braț
Gintei ce pătîmesce«.

Și așa înainte alte patru strofe — adnotate. Așa se spune că »La Greci ceriul s'au anonimat Olimp«.

La 1871, un alt poet român, ajuns pe urmă și el academician și răposat de cîteva ani, descria jalea unei fete romîne care-și pierduse logodnicul în război;

»Fericit Napoleon,
C'a perdut numai un tron,
Dară vai și-amar de mine,
C'am perdut mai mult în fine,
Căci fatale de bătaie
Mi-a răpit pe Niculae«.

Inchid carnetul fără să fac comentarii, căci numai poezii au dreptul — se zice — de-a judeca poezii, iar eu nu sint poet. Nu eu o spun, ci o spun cei cari mi-au cîtit poeziile. M—o.

SERVICIUL TELEGRAFIC.

Boala regelui Leopold.

Bruxelles, 15 Decembrie. Aci sînt speranțe, de a se salva viața regelui Leopold. Operația i-a adus o oarecare ușurare momentană, cu toate aceste e natural ca starea rea să perziste încă. Se zice, că ar fi necesară o a doua operație. Sînt temeri, că regele să r. fuze de a suferi și pe aceasta, crezându-o zadarnică.

Bruxelles, 15 Dec. (Dela corespondentul nostru). Relațiile lui cu baroneasa Vanghan au fost foarte intime. De curînd aceasta a născut o fetiță în urma legăturilor avute cu regele așa încît astăzi sînt trei copii născuți din aceste relații.

Bruxelles, 15 Dec. (Dela corespondentul nostru). Fiica regelui, Stefania Longay a sosit azi dimineață la 8 cre la Bruxelles și a fost condusă la palat de echipagiul surorii sale. Publicul a salutată-o demonstrativ în mod foarte respectuos. Contesa a mulțumit mișcată apoi a comunicat baronului Oefinet, că vrea să vadă pe regele. Acesta

a răspuns că medicii i-au interzis orice emoție. Regele s'a supus verdictului medicilor așa încît deocamdată nu va primi pe fiică-sa. Secretarul contesei Longay a declarat unui ziarist, că aceasta a venit din inițiativă proprie, fără a face cereri bănești. Ea vrea să stea la căpătâiul tatălui său, ceea ce va face, dacă va fi înlăturată baroneasa Vanghan soția morganatică a regelui. Stefania a declarat că nu se identifică cu sora sa Luiza care cere bani, pierzînd astfel toate simpatiile. De altcum acestei fiice a regelui i-s'a făcut cunoscut să nu vie, căci nu va fi lăsată în apropierea regelui, care nu va ierta-o nici pe patul de moarte. Regele a luat toate măsurile ca Luiza să nu capete nimica peste partea obligatoare. În orele după amiază situația s'a agravat așa încît catastrofa se așteaptă din moment în moment. Despre operația a doua nici vorbă nu poate fi.

Convenția cu România se încheie.

Viena, 15 Dec. Astăzi s'a împrăștiat zvonul, că guvernul unguresc refuză să încheie convenția comercială cu România, deși parlamentul l-a împuternicit să facă acest lucru.

Din loc competent însă am aflat, că împăratul a promis încheierea convenției, care se va face eventual *contra* parlamentului austriac și a guvernului ungar.

Regele Leopold și trebile de stat.

Bruxelles, 15 Dec. Senatul a admis ieri reforma militară, foarte dorită de rege, care a iscălit-o imediat, emoționat la culme.

Comisia Reichsrathului pentru studierea relațiilor cu Ungaria.

Viena, 15 Decembrie. Astăzi s'a ales comitetul comisiei parlamentare pentru studierea relațiilor cu Ungaria.

Comitetul este evident anti-maghiar. Ca președinte a fost ales deputatul Wittak, creștin-social, iar ca vice-președînți deputații Ploj, slav dela sud, și baronul Hormuzachi.

INFORMAȚIUNI.

ARAD, 15 Decembrie n. 1909.

Sofia de Hohenberg.

Astă-vară cu prilejul serbărilor ce au avut loc la Sinaia în timpul vizitei Archiducelui Francisc Ferdinand și Principesei Sofia de Hohenberg, s'a relatat cum augusta pereche remarcînd pe câmpul serbărilor populare pe o tînără fată, romîncea dela noi, dra *Melania Ionescu* fiica notarului din Ciuciu, s'a întreținut tot timpul cu dînsa, în mod foarte afabil și grațios.

La plecarea iluștrilor oaspeți, dra Melania Ionescu, întovărășită de d. G. Manolescu, primarul orașului Sinaia, aflîndu-se în sala regală din gară, a prezentat omagii sale archiducelui Francisc Ferdinand și principesei de Hohenberg oferindu-i un splendid buchet de hortensii.

Archiducele foarte atîns de salutul călduros al supusei sale, s'a adresat în chip deosebit de măgulitor, strîngîndu-i mîna pe cînd principesa de Hohenberg îl mulțamea foarte fericită de dragostea manifestată de o romîncea, Suveranilor săi, pentru care venise, să-i vadă sărbătorii pe pămîntul Romîniei.

Zilele acestea buna și grațioasă principesă Sofia de Hohenberg în semn de afectuoasă aducere aminte, a trimis trei Melania Ionescu din Ciuciu, un magnific tablou, cu portretul său, încadrat în ramă de aur și însoțit de o călduroasă dedicație, tinerei sale supuse, ce o salutase la Sinaia.

Atenția aceasta grațioasă ne bucură și luăm notă cu o deosebită mulțămire. Este un gest, care ne poate da o încă caracterizare a sufletului viltorei noastre Suverane.

— **Chef cu moarte.** Soldatul român Nicolae Onuțian din Santăul Tășnadului (Săla) după ce se îmbătase prin cele birturi, a mai intrat și într-o tavernă din Kőbánya, unde și-a scos spada și a început să spargă lămpi și oglinzi, cerînd să i se aducă beutură. A fost chemat un polițist, ca să-l aresteze, pe care însă viteazul Onuțianu l-a lovit cu spada în cap. Polițistul a răspuns cu trei gloanțe de revolver, cari l-au omorît pe loc pe Onuțianu.

— **Conferințele Asociațiunii din Arad.** Conferința dlui profesor Nicolae Mihulin, va avea loc Duminecă la 19 c. dup'ameaz la ora 5 fix, în sala seminarului din Arad.

— **O aristocrată engleză zăpăcită de spiritism.** Spiritismul acesta să nu credeți, că ar fi cumva vr'un Făt-Frumos din basme. Nu, nici poveste. Biata englezoaică n'a fost zăpăcită de dragoste, lucru pe care l-am mai putea înțelege. Ea a căzut jertfă științei spiritiste. Știința aceasta e destul de răspîndită în ziua de astăzi. Ea arată, că persoane anumite — mai cu seamă oamenii blonzi — pot fi întrebuințate ca mediu, pentru a vorbi cu spiritele morților. Mediile acestea sînt aduse într-o stare de amorțială, — de somnambulism, cum zic spiritiștii — și cînd sînt în starea aceasta ele pot conveni cu morții.

Destul că știința aceasta a prosiit azi multă lume. Englezoaica, de care vă vorbesc, e o damă de înaltă societate engleză. Bărbatul ei este și astăzi într-o funcțiune înaltă la curtea regesă. Il cheamă lordul Churchill. Soția lui e o femeie de toată frumusețea, cu toate că e în vîrstă de aproape patruzeci de ani. Pe la începutul lunii acesteia ea a plecat la Londra însoțită de un tînăr slab, înalt; de două fetițe și o camerieră. De atunci i a dispărut orice urmă și nu se știe nimic de ea.

În tinereța ei, Lady Churchill era odorul bătrînei regine Victoria.

După ce se va sătura să stea de vorbă cu morții, credem, că frumoasa englezoaică se va întoarce iar la cei vii. O avea ea destulă vreme de stat de povești cu strigoi, cînd s'o duce pe lumea cealaltă.

— **Un omor în Berlin.** În zilele acestea s'a descoperit cadavrul unei fete Arnholz Augusta. Femea aceasta era o prostituată în Berlin și se vede, că avea legături cu oameni de cele mai urâte condiții sociale.

În noaptea de 28 Nov. ea a intrat într-o ceainărie supterană din Berlin, unde a fost atacată de mai mulți bărbați, cari au lovit-o mai întâi cu bastoanele, pe urmă au sugrumat-o și au tăiat-o în bucăți. Se vede, că fata asta nenorocită cunoștea vr'o crimă a ucigașilor ei, care au hotărît să o curețe, pentru a nu fi dați pe mîna poliției.

Cazuri de acestea sînt foarte dese în Germania. Cu toate acestea foile nemțești scriu, că po-

Rummolit. Articol necesar la economia casnică. Cine vrea să aibă plăcerea de a gusta la casa sa rom bun, curat și aromatic, să se folosească de »Rummolit«. — Prețul unei sticle 70 fileri. — Prețul unei sticle 70 fileri. — O sticlă e de ajuns pentru a produce 2—3 kilogr. de rum veritabil.

Depozit principal: **MOLDT BELA, farmacist Gyertyámos.**

Hustokol. Medicii o folosesc cu mult succes la îmbolnăvirea organelor de inspirație, boale de piept, catar de plămîni, catar mîgăresc; contra tusei, astmei etc. — Prețul unei sticle 6 coroane. — 3 sticle 16 coroane.

»Crema-Ideal-Violetta« de prezent cea mai bună și nestrucătoasă cremă pentru față și mîni. Prețul 1 cor., și 250 cor.

Doloresit. Cel mai sigur și mai cu efect medicament la întărîtare intestinală și pentru junghieri în oase, dureri sfîșietoare înțepeniri, precum și contra tuturor boalelor ce obvin prin răceală. La începutul boalei e de ajuns și o singură sticlă; la boale învechite folosirea a 3—4 stice sunt de ajuns pentru totală vindecare. — Prețul unei sticle 4 coroane. — 5 sticle 15 coroane.

porul românesc e incult și sălbatic. Așa scrie de pildă »Baltische Tageszeitung«.

— **Hymen.** Ni-s'anonță căsătoria d-șoarei Mărioara O. Șeitan, cu d. Emil Merența, care se va celebra Joi în Constanța (România).

— **Necrolog.** Primit următorul anunț funebrel: Subscriși cu inimă sfâșiată de durere aduc la cunoștință tuturor rudeniilor, amicilor și cunoscuților cumcă prea iubitul lor tată, socru și moș **Stefan Rusu** paroh gr. or. în Ida mare după un morb îndelungat, împărtășit cu ss. taine ale muritorilor s'a dat nobilul său suflet în mâinile Creatorului, Vineri în 10 Decembrie s. n. a. c. 7 ore seara în anul 78 al etății, 56 al profeției și 26 al văduviei. Rămășițele pământești ale scumpului defunct se vor depune spre repaus etern Luni în 13 Decembrie s. n. a. c. la 1 ore p. m. în cimitirul de lângă sf. biserică din Idamare. Dormi în pace suflet bun și blând! Idamare în 11 Decembrie s. n. 1909. Ioan Rusu paroh gr. or. Consanlin Rusu paroh gr. cat. Alexandru Rusu angajat în direcția C. F. R. în București Ștefan Rusu protopresbiter gr. or. Rafila Rusu m. Pop Ludovica Rusu m. Gherghel Anisca Rusu m. Duma ca fiu. Și nepoții. Ioan Pop protopop gr. cat. Alexandru Gherghel inv. pens. cleric. abs. Ioan Duma paroh gr. or. ca gineri, Maria n. Cristea Leontina Rosalia n. Hodos Silvia ca nurori.

x Pentru 60 de fileri, poți pregăti ușor acasă 2 litri licheruri Alasch, Anisette, Benedictin, Chartreuse, Curacao, Persecă, Pară imperială, Chimin, Cafea, Roza, Vanilie, Silvoriu, Rachiul de drojdie și Rom. 10 doze eu modul de pregătire expediază franco. Burger Frigyes, farmacist Cluj. — Kolozsvár.

Conferințele „Asociațiunii” în Brad.

Despărțământul Brad, a început o serie de conferințe pentru intelectualii din Brad. Întia conferință a fost Duminecă la 12 Dec. a. c. În vorbirea de deschidere s'a schițat planul conferințelor, care e un mic curs de literatură românească: o privire generală asupra istoriei literaturii noastre, apoi în fiecare conferință cunoașterea vieții și a scrisurii cîte unuia din poeții: V. Alexandri, M. Eminescu, Al. Vlahuță, G. Coșbuc, apoi scriitorii C. Negruzi, I. Creangă, Al. Odobescu, I. Slavici și I. L. Carageale.

Întia conferință a ținut-o d. Dr. T. Suci, profesor, arătând curente mai însemnate în literatura noastră și la urmă cetind schița Hagi Tudose de Delavrancea. Conferința a fost făcută cu toată strădania și publicul a răsplătit osteneala conferențiarului cu aplauze și felicitări.

O notă bună a acestui public al nostru. Inițiatorii, bazați pe unele experiențe, se temeau, că nu vor avea public.

Printre ascultătorii conferențiarului s'au văzut mulți meseriași din Brad, ceea ce a făcut impresie bună. Ar fi de dorit numai, ca meseriași să-și aducă și familiile, în viitor.

Pe lângă acest public au mai luat parte cîteva școlari dela gimnaziu, — dar mulți din aceștia puteau lipsi, — neavînd paciința cuvenită.

Conferința adoua va fi în Dumineca viitoare despre V. Alexandri. După cum s'a anunțat, conferința aceasta va fi și mai variată: se vor face declamări, cîntări și se va recita un monolog diu acest rege al poeziei noastre.

Totodată s'a anunțat sătenilor din Brad, că acei membri ai Asociațiunii, cari au ținut și în anii trecuți cursuri cu analfabeții, începînd cu ziua de 19 Decembrie a. c. vor începe un curs nou, care se va ține în toate Duminecele pînă la primăvară dela 8—10 a. m. în școala populară din Brad.

E rîndul profeților și în deosebi a protopopului tractual, de a îndupleca pe grosul analfabeților din Brad (95 proc.) să urmeze regulat aceste cursuri.

Totuși e prea ciudat că, — după-cum a spus preotul în biserică — în anul întii abia 26 au mers regulat la aceste cursuri, iar în al doilea nici 10.

Profesorii și învățătorii din Brad au dovedit, că țin seamă de nevoile mari ale vremii noastre, e rîndul dlor profeți să-i sprijinească.

În toate satele din jur învățătorii au întimpinat cea mai mare pedecă la ținerea școlii cu analfabeții în aceea, că oamenii n'au cercetat aceasta școală.

Mulțămită publică.

Din prilejul trecerii la vecinicie atât de neașteptate și zguduitoare a neuitatului nostru Dr. Augustin Bunea, fost canonic mitropolitan, membru al Academiei Române, cununa capetelor noastre, care necunoscînd crușarea de sine, a jertfit totul pe altarul bisericii și neamului său, s'a manifestat în cele mai largi cercuri, începînd dela cele mai înalte corporațiuni, o jale atât de măreață și demnă, o atât de înălțătoare »solidarizare în lacrimi și durere«, și nouă îndeosebi ni s'au dat atâtea dovezi de sinceră condolență, cât ne este peste putință să exprimăm în particular mulțămida noastră fierbinte tuturor celor-ce și-au adus aminte de noi în jalea noastră nemărginită.

Ne vedem deci constrânși a ne folosi de calea publicității pentru a exprima adîncă noastră mulțămida și recunoștință: înaltelor Corpuri legiuitoare române din regatul fraților noștri, Academiei Române, reprezentanților clubului deputaților naționaliști din dieta țării noastre, presei române de pretutindenea, diferitelor instituțiuni, societăți și institute de învățămînt, Excelenței Sale I. P. S. Domn Mitropolit Dr. Victor Mihalyi de Apșa, Venerabilului capitol mitropolitan și îndeosebi ilustrului său prepozit Ioan M. Moldovan, distinșilor oratori și slujitori la serviciul funebru, prietinelor și cunoscuților, pentru participarea lor în orice chip la jalea noastră, care s'a dovedit de jalea neamului românesc de pretutindenea — singura noastră mîngăiere.

Sibiul, în Decembrie 1909.

Jalnica familie.

Economie.

Plata granelor din Aradul-nou.

15 Decembrie 1909.

S'a vîndut azi:

grâu 500 mm.	13.50—13.70
orz 100 mm.	9.10—
ovăș 100 mm.	7.10—
secară 100 mm.	7.80—
păpușoi 600 mm.	5.60—5.70

Prețurile sunt socoite în coroane și după 50 klg

Bursa de mărfuri și efecte din Budapesta.

Budapesta, 15 Decembrie 1909.

Prețul cerealelor după 100 klg. a fost următorul:

Grâu nou

De Tisa — — — — —	28 K. 95—30 K. — fil.
Din comitatul Albei — — — — —	28 > 80—29 > 80 <
De Pesta — — — — —	28 > 90—29 > 90 <
Bănățianesc — — — — —	28 < 95—29 > 90 <
De Bacica — — — — —	28 > 60—29 > 80 <
Secară de calitate I. — — — — —	19 > 75—20 > 05 >
Secară de calitate mijlocie — — — — —	19 > 55—19 > 65 <
Orzul de nutreț, calitate I. — — — — —	14 > 75—14 > 95 <
Ovăș de calitate I. — — — — —	15 > 70—16 > — <
Ovăș de calitate a II. — — — — —	15 > 40—15 > 60 <
Cucuruz — — — — —	14 > 80—15 > — <

Poșta Redacției.

Gh. Jula, Brad. La întrebarea dtale răspundem: Teatru de școală, Teatru pentru copii, Teatru pentru fete. Steaua mea, Dușmănoasa și Teatru

școlar, toate apărute în edițiile de dincolo le găsești însă și la librăria noastră pentru lei 3.50. Acestea ar fi singurele cari și ar fi de folos, dar mai ales acomodate scopului ce urmezi.

Poșta administrației.

Ioan Ursa, Meș. Am primit 12 coroane abonament până la finea anului 1909.

BIBLIOGRAFII.

La Librăria »Tribunei« se află de vânzare.

Tipărituri advocațiale în limba maghiară.: Adás vételi szerződés 1 bucată 6 fileri; 50 bucăți 2 coroane.

Haláleset felvétel 1 bucată 6 fileri; 50 bucăți 2 coroane.

Házassági életközösség helyreállítási kérvény 1 bucată 4 fileri; 50 bucăți 1 cor. 50 fileri.

Községi bizonyítvány 1 bucată 3 fileri; 50 bucăți 1 coroană.

Kielégítési végrehajtási kérvény 1 bucată 4 fil.; 50 bucăți 1 coroană 50 fileri.

Meghatalmazás 1 bucată 3 fileri; 50 bucăți 1 coroană.

Sommás kereset 1 bucată 4 fileri; 50 bucăți 1 coroană 20 fileri.

Leltár 1 buc. 8 fileri; 50 buc. 2 cor. 50 fil.

Cărți școlare aprobate.

Istoria literaturii românești în veacul al XIX-lea, dela 1821 înainte, în legătură cu dezvoltarea culturală a neamului, de N. Iorga, vol. I, II și III > 5.—

Moara din vale, nuvele de I. Russu-Sirianu > 1.40

Stilistica practică sau reguli și exemple pentru totfelul de scrisori, petițiuni, acte și documente, de I. F. Negruțiu > —.80

Poezii de Maria Cunțan > 1.58

Harta etnografică a Transilvaniei, de Nicolae Mazere profesor > 4.—

Supliment la harta etnografică de N. Mazere > 2.50

Organizațiunea creditului prin băncile românești, un studiu de Eugen Brote > 1.50

Activitatea literară a mitrop. Șaguna de Gheorghe Tulbure > 1.50

Biserica și românismul de Cernăianu > 2.—

Monografia lui Șaguna de Dr. Lupaș > 6.—

Critice vol. I. de C. E. Lovinescu > 3.—

Românii traducere de E. Lovinescu > 2.50

Fecioara de Orleans traducere de poeta Maria Cunțan, broșat. > —.90

Din faptele străbunilor de N. Iorga > —.60

Convorbiri literare Nr. 11, Noembrie v. > 1.75

Critice de Dobrogeanu-Gherea > 4.—

O călătorie în satele românești din Istria de T. Burada > 2.—

O călătorie la românii din Moravia de T. Burada > 1.—

Moșii și curcanii de A. I. Odobescu > 1.—

Partea VI. din Memorii lui I. Sterca-Șuluțiu de Carpeniș > 1.50

Adaus la memoriul lui I. Sterca-Șuluțiu de Carpeniș > 1.50

Homo sum, roman tradus de Mugur > 1.60

Studii bizantino-române de D. Russou < 1.—

Icoane, nuvele de Al. Ciura > 1.20

Versuri, de Elena Farago (Fatma) > 1.50

In clasa cultă, nuvele de I. Agărbiceanu > 1.80

Redactor responsabil Iuliu Glurgiu.

»Tribuna« Institut tipografic, Nichin și cons.

Dacă a-ți încercat toate!

și tot nu v'au trecut durerile reumatice cerești o sticlă de

SPIRIT DE GHIAȚĂ

care face să înceteze imediat orice durere de cap, de dinți, provenite din răceală, ca d. e. se folosește cu rezultat bun. În contra GUTURAIULUI singurul remediu.

Prețul unei sticle 60 fileri, o sticlă mare 1 cor. 20 fil., 3 sticle mari sau 6 sticle mici se trimit portu franco.

Cantități mai mici nu se trimit prin poștă.

Se găsește și se poate comanda la

Szémann Agoston,

farmacist,

Hatvan, Főter nr. 126.

Se expediază și în toate părțile țării

Căutăm de urgență!

pentru „Moara Steaua societate anonimă în Galați”

un prim contabil

și mai multe comptoiriste, cari să cunoască deplin limbile română și germană. Vor fi preferiți recurenții experți în ale morii, cu cunoștințe de limbile franceză și engleză, eventual și italiană.

Ofertele în scris, provăzute cu atestate și fotografie, să se adreseze: Erste Ofenpfeiler Dampfmaschinen Actien-Gesellschaft in Budapest.

Anunț de căsătorie.

un tânăr de 28 de ani, simpatic, sunt denumit oficiar de stat cu o începătoare de 800 Cor., și dorind a căsători, caut cunoștința unei fete frumoase, care ar avea o zestre amăsurată oficiului meu. Deviza: „Roză albă!” („Fehér rózsá!”) Poste restante, Arad, f6posta.

Candidat de avocat.

În cancelaria subscrișului află aplicare momentană

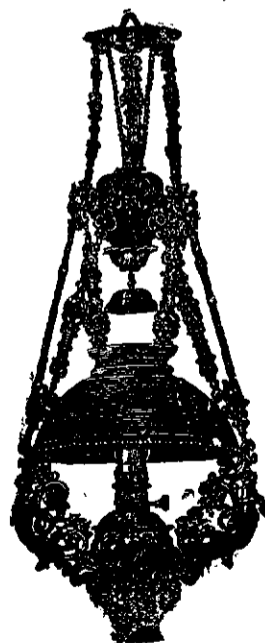
un candidat de avocat.

Reflecțanții să se adreseze la subscrișul avocat.

Dr. Stefan Rozvan,
în Illa (Marosillye).

MARE CUMPĂRARE DE CRĂCIUN.

Din cauza aglomerației mari din magazin se poate căpăta cu prețuri nespuse de mici cei mai noi și mai frumoși articli de sticlă, porțelan și pentru spălat.

Mare asortiment de lampă de atârnat și de masă.

Cea mai ieftină sursă de cumpărat obiecte de lux (figuri).

Obiecte de lux din argint de China și aplacca, obiecte de masă de prima calitate. Foarte mare asortiment de cadre, din totdeauna se află în magazin peste 400 de mustre nouă și executate cu gust.

FISCHER MÖR, Andrassy-tér 20.
Telefon pentru oraș și comitat 568.

Uncandidat de avocat

află aplicare momentană într-o cancelarie advocațională. — Adresa la administrația ziarului „Tribuna” în Arad.

Un candidat de avocat

cu practică bună,
care dorește să stea mai multă vreme în Budapesta, află aplicație în cancelaria advocațională a dlui

Dr. Emil Babeș,
Grof Károlyi-utca 12.

A apărut:

CALENDARUL „LUMEA ILUSTRATA”.

Nimeni n'a mai văzut atâta lux într'un calendar. Conține un text foarte bogat, afară de numeroase și splendide ilustrațiuni și suplimente. Mai oferă și diferite premii de valoare dintre cari: 1000 Lei numerar, un ceas de aur, etc. etc. Prețul Lei 1-50.

Editura Ig. Hertz, București.

Depozit principal la:

Librăria ifj. KLEIN MÖR, Arad.

„MOLLY”

În timp de

3 zile vei avea mâni mai catifelate și albe ca spuma, dacă vei folosi cosmeticul pt. mâni „MOLLY”

Chimiștii și cosmeticii experți, adevăresc, că cosmeticul pentru mâni „MOLLY” este preparatul cel mai desăvârșit al timpului de azi.

Magazin principal și de expediere:

NESTOR HANZU,

Droguerie „La Crucea Roșie”.

Arad, str. Weitzer János Nr. 2.

Schimbare de prăvălie.

Am onoare a face cunoscut on. public, că mi-am strămutat prăvălia în edificiul școlii de fete din strada Weitzer János.

Rugând și pe mai departe sprijinul on. public, sânt

cu stimă

Wolf János
pantofar.

Kneffel Károly és Fia

Am onoare a aduce la cunoștința p. t. public, că mi-am mutat

marele magazin de cărbuni,

din palatul de pe Andrassy-tér nr. 14, pe

Boros Béni-tér nr. 2.

Apropiindu-se sezonul de încălzit, stăm la dispoziția p. t. public cu cărbuni veritabili în orice cantitate, transportați acasă, și primește angajament pe întregul sezon la ce se primesc prenotări.

Comandele se pot face în persoană, prin corespondență sau prin Telefon nr. 139, a firma:

Kneffel Károly és Fia

mare comerciant de cărbuni

Arad, Boros Béni-tér nr. 2.

(Cassa Kneffel).

Alexandru Văleanu

magazin de mănuși, de bandaje și de pantofăria ortopedică.
Sighetul-Maramurășului.

(Marmaros - sziget).
Plaza principală (F6tér).

Beșici de gumă americane, beșici de pește — franțuzești. —

Prezervative femmeiești, Clo-

rapți de gumă, suspenzoare, bandaje, mănuși, bandaje „Diana”,

— irigatoare. — Execut după comandă medicală, ghețe ortopedice pentru picioare ori-cât de bolnave și dure — roase. —

Halmái József, fost adjunct la notarul public
regesc din Boroşineu, și
Strausz Gyula, fost oficiant de bancă.

Cancelaria înregistrată

Halmai și Strausz,

pentru mijlocirea împrumuturilor de bani,
vinderea și cumpărarea de averi mobile și imobile.

Mijlocește: împrumuturi hipotecare (pe
întabulare) și amortizaționale (pe mai mulți ani).

Se angajează: pentru răscumpărarea (con-
vertarea) de împrumuturi hipotecare, dela
procente mai mari la mai mici.

Mijlocește: cumpărarea, vinderea, schim-
barea și esarendarea de averi mai mari
pământuri, etc).

Primește: manipularea (conducerea) case-
lor de închiriat pe lângă remunerațiuni cât
se poate de minimale.

Mijlocește: vinderea, cumpărarea și schim-
barea de căși particulare, căși de închiriat și vii.

Primește: parcelarea și colonizarea ave-
rilor imobile (pământuri).

Telefon Nr. 726.

Adresa telegrafică: Halmaistrausz.

Correspondență se poate face și în limba română.
Arad, (str. bisericii) Weitzer János-u. Nr. 9,
în partetul edificiului nou a școlii de fete.

Cu deosebită stimă:

Halmai și Strausz.

Vânzare de lemne de foc!

Am onoare a aduce la cunoștința onoratului public,
cumcă din pădurile proprii și de pe proprietatea mea
liferez cele mai bune

lemne de foc

din magazina dela Bârzava (cott. Arad) cu vagonul.
Afară de aceasta recomand magazinul meu de lemne,
calitatea cea mai bună, uscate și clădite în stânjini, în
Arad, **Óvár-tér nr. 10.** (La fosta casă de vamă în-
naintea podului cetății).

Liferez acasă și lemne tăiate cu săcurea dela 50 klgr.
în sus. Una mije metrică cu 2-230 cor.

Prețurile se pot și la facerea comandelor dela dl
Petru Novac, propriet. pădurilor din Vasoia, în Arad
str. Weitzer János nr. 19. Telefon 670. (Dela Octom-
brie în casa proprie Teleky-u. nr. 4. vis-à-vis de reșe-
dința episcopoească) sau în Arad Óvár-tér 10. Telefon 579
unde e magazinul la fosta casă de vamă înaintea podu-
lui cel mare a cetății.

De asemenea pot servi cu țigle (cărămizi)
veritabile.

Cerând binevoitorul sprijin al onor. public rămân
cu deosebită stimă:

PETRU NOVAC,

proprietar și neșutător de lemne.

INTREPRINDERE DE POMPE FUNEBRE.

Am onoare a aduce la plăcuta cunoștință
a p. t. public, că am luat în primire

firma de înmormântări și pompe funebre

ce a susțat până aci pe numele

Osutak Károly și fiul

și conform recerînțelor timpului o voi continua.
25 de ani de praxă pe acest teren, făcuți în
patrie și străinătate mă îndreptătesc la cele mai
perfecte servii. În toată privința voi fi cu
acurateță și punctualitate.

Cerând binevoitorul sprijin al p. t. public
semnez

Arad, 20 Octombrie 1909.

Cu osebită stimă

Varga Imre.

Totodată îndrăsnesc a atrage atențiunea p.
t. public asupra marelui meu magazin de cununi
pentru zile ocazionale. Prețurile dela 80 în
toate categoriile.

Nr. telef. pentru oraș și comitat 509

BANI

pe moșii și case de închiriat din Arad

cu amortizație de 10-70 ani

după scurtimea sumei împrumutate cu 4, 4¹/₄, 4¹/₂, 4³/₄
și 5%, pe lângă dividenda de mijlocire și amortizație de
interes răscumpunătoare până la valoarea cea mai mare.

Spese anticipative nu sunt, la dorință anticipoex spe-
sele de întabulare, convertex datorile de interes mari.

== Resolvare grabnică, serviciu prompt. ==

SZÜCS F. VILMOS

Representanța pentru mijlocirea de împrumuturi a

Institutului pentru credit fonciar din Sibiu

pe teritorul comitatului Arad, orașului Arad, comitatului
Biebitș, Gyula, Ciaba.

ARAD, Karolina-utca 8. (Casa proprie.)

(Lângă filiala Poștei.)

Privesc pe lângă onor. asistatori de afaceri abili
și demni de încredere.

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI.

SITUAȚIUNE SUMARĂ

1908.		1909.	
15 Noemvrie.		7 Noemvrie. 14 Noemvrie.	
ACTIV			
128545525	91245525 Rezerva metalică Aur	97281513	13753708
449130	37300000 „ Trate Aur	39770000	137051513
87070829	Argint și diverse monede		266566
16775500	Portofoliu Român și Străin		302118
16956474	Impr. contra st. publice	18032200	92682119
11999914	„ „ „ In cont curent	16809358	87394993
15372463	Fonduri publice		35096344
3196121	Efectele fondului de rezervă		34841558
5969362	„ „ „ amortisarea imob. și material		11999909
701552	Imobili		11999909
769308	Mobilier și Mașini de lucru		15011901
101048734	Cheltuieli de Administrație		3146621
—	Depozite libere		5982508
—	„ „ & provizorie		706673
5745902	Compturi curanți		709639
27769844	Compturi de valori		111466290
22360658			111444790
PASIV			
12000000	Capital		12000000
25202197	Fond de rezervă		26995066
3794654	Fondul amortisării imobilelor și material		26995066
276481670	Bilete de Bancă în circulație		4052272
2190642	Profituri și pierderi		4052272
1642761	Dobânzi și beneficii diverse		314468910
—	Compturi curanți		309635150
—	„ „ „ & provizorie		2237648
101048734	Depozite de retraz		1713189
422360658			1817074
			—
			—
			111466290
			111444790
			477933375
			468182000

Scomptul 5%. *) Dobânda 5 1/2%

TOȚI SE MIRĂ

de o pompă de mână contra focului.

Ecea mai nouă invenție brevetată

Ca primul ajutor în caz de primejdie și neprețuită și pentru aceea, că are o construcție ușoară, condiționează apă puțină și o poate întrebuița ori și cine. Apoi e ușoară circa 2 1/2 kgrm. **Se poate folosi și la udatul grădinilor. Prețul 20 cor.** Spedirea se face numai cu rambursă.

Cine trimite însă suma de 21 cor o primește franco. Se capătă la linișigiul

TRAXEL I.

LUGOJ, strada Nedelko nr. 17.

**S'au ieftinit
cărbonii.**

Care de acum își câștigă sau abonează cărbuni și cochs pentru iarnă, economisește 25%!

100 Klgr. cochs de fabrică de gaz cor. 4.60.
100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Prusia cor. 4.60.

100 Klgr. cărbuni de piatră salon de Jil c. 4.—.
100 Klgr. cărbuni de lemn fără praf cor. 6.—.
100 Klgr. de cărbuni pentru fauri cor. 4.60.

Róth József mare neguțator de cărbuni

Arad, Eötvös-u. 3.
Nr. Telefonului 63.

Pentru fabrică, mori precum și pentru ticrat expediez cărbunii de Prusia de cea mai bună.

Dacă vrei să rămâi tot tineră și frumoasă!

să folosești numai

CREMA DE ROZE, efectul căreia e surprinzător și plăcut.

Asemenea efect cu alte asemenea preparate nu s'a putut ajunge. Prin urmare **CREMA DE ROZE** e cea mai excelentă pentru păstrarea ființei obrajilor și mâinilor. Prețul unui flacon 1 cor.

SĂPUNUL DE ROZE, perfect și preparat din cele mai plăcute și odorose materii. Bucata 70 filleri.

PUDRA DE ROZE, foarte recomandabilă. Preparată din cele mai gingașe părți, se prinde bine și de loc nu e vătămatoare. În culori: alb, rosa și crème. Prețul 1.20 cor.

A se comanda la:
POKORNY DUȘAN,
farmacie la
SFÂNȚA TREIME, în
FEHÉRTÉMPLOM.

Schimbare de prăvălie.

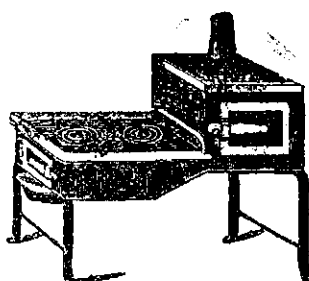
Avem onoare a încunoștiința on. public din loc și jur, că mi-am transpus prăvălia de șpiterii și confitură în locul primit dela Karácsonyi Antal numit „La câinele negru“

în colțul străzilor Rákóczy și Hunyady.

Rugând și pe mai departe binevoitorul sprijin al on. public, cu distinsă stimă

Färber Lajos és Testvére.

Succesorul lui **DERNER GYÖRGY**
ROTH JANOS
BRASOV—Brassó, Felső-uj utca 28.

Se recomandă ca lăcătar—mașinist, întreprinzător în toate afacerile de lăcătarie la edificii și alte întreprinderi. Pregătește pieptene pentru pieptenarea lânii și a caiereilor, precum și toate mașinăriile pentru torsul și dăpănatul lânii. Mai departe reparaază mașinerii de moară și le ajustează cu olopoșele electrice.

Organizație solidă, promptă și pe lângă prețuri moderate.

Firmă românească!

Grăciun & Vodă,
LUGOȘ.

Export de rachiu și șlivoviță,
dela 25 de litre în sus, beuturi
curate și produsă în cazanele
proprii în Ardeal și Bănat.

Depozit principal în **LUGOȘ.**
— Comitatul Caraș-Severin. —

Serviciu conștiințios!

MEGYERI JMRE

văpsitor de haine, curățitor chimic, broderie, și institut pentru spălătul rufelor cu abur, în **ALBA IULIA**. Gyulafehérvár. Széchenyi-u. (lingă biserica călug).

Primește curățiri lucioase și fine, curățire de trusouri, albituri de desupt, de masă și de pat, perdele și ori-ce lucruri din bransa aceasta cu prețuri foarte moderate. Curățire și clopsitorie chimică de tot-felul de haine pentru bărbați și femei, pardesii fără a le desface, apoi materii de mobile, perdele, dantele etc., cu prețurile cele mai moderate.

Fondat la 1879. Telefon 107-14.

Bittner János
fabricator de articole bisericesti din aur
— argint și din tot felul de metale. —

Recomandă în atențunea onor. preoțimi **monumentalele sale obiecte bisericesti originale și în stil curat**, precum și **auritura și argintătura executată prin foc și nefalsificată. Auritură prin foc dela 21 cor. în sus.**

Fabrica:
Budapesta IX., Lónyay-utca 23.

La dorință escurgem la fața locului.
Catalog mare și ilustrat trimitem gratis și franco.

Prima fabrică de slăvini din Ardeal.

Mozes András
Brașov, (Brassó) Hosszu-utca 32.

Recomandă neguțătorilor de fier, vin și spirit, precum și fabricelor de oțet **slăvinele sale pentru vase**, pregătite din lemn de prun și arțar cu prețuri moderate. — Catalog de prețuri la cerere cu provocare la z arul acesta trimis gratuit

CANARINI! Cele mai frumoase cântărețe moderne cantă ziua și la lumină. Cântăreață tinăra 4, 5 fl. de 1 an 5, 6, 8, 10 fl. Renumitele canarine Seifert și verzi dela 10 fl. în sus.

Onătoare 1, 2, 3 și 4 fl. după soiul. Catalog de prețuri despre papagal, pasări transmarine mămuțe și câini de soiul se capătă înainte trimițând 20 fl. Pentru ajungerea comenzilor la loc în viață se garantează. — Comandele se pot face la

DIÓSZEGHY és Társa,
Oradea-mare-Nagyvárad.
Cea mai mare prăvălie de animale din Ungaria.

Reparări de mașine de cusut și gramofoaane se execută mai bine și mai ieftin, la

ANTON KATZKY mehanic
TEMESVÁR - BELVÁROS, Prinz - Eugen - gasse.

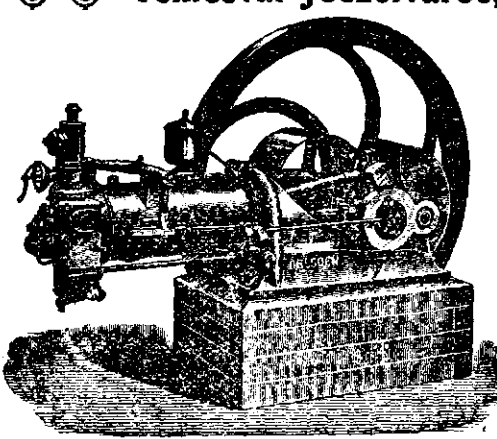
Mașini de cusut SINGER I-a clasă 28 fl.
" " " folosite, cu 10 fl.
Mare asortiment de GRAMOFOANE și
PLĂCI în limba românească, germană, sârbească și ungurească.

FONO GRAF familiar dela 5 fl. în sus.
PLĂCI cu 1 fl. 25 cr. bucata. ACE de cusut 200 bucăți cu 25 cr. — ALBUM pentru plăci.
— PLĂCI FOLOSITE SE SCHIMBĂ. —
Depozit de COARDE și alte obiecte necesare.

Prima firmă de motoare sudungară.

SCHMEREK și SZABÓ
Temesvár-Jószefváros, Bonnáz-u. 14.

Recomandă motoare mănate cu ulei brut, benzina și cu gaz de prima calitate, precum și orice articlii tehnice uleiuri, instrumente și mașini. Primește instalație de mări pentru măcinat. — Atelier de reparat propriu —
Catalog de prețuri se trimite gratuit și franco.

Magazie de articlii pentru biserici și preoți.

GEORGE JANCOVICI
ARAD, Forray-utca Nr. 2.

Principiu:
Câștig puțin, circulație mare.
Au sosit noutățile de toamnă!

Aduc la cunoștința p. st. public că în prăvălia mea se pot vedea următorii articlii de curând sosiți:

Cumpărări nu sunt obligate.
Postavuri de costumuri englezești colorate, flanele de halaturi de lână și de ermelin, barcheturi, tenisuri.
Mățăsurii pentru bluze la modă, asortiment bogat.

Albituri fine iești gata, pânză de ață și p mut, șifoane. Covoare, perdele, fețe de pat și de masă, și mulți alți articlii, cari nu se pot toate înșira.
Postavuri de reverenzi so-site acum, brâuri preoțești pe culorile roșu, vânăt și negru.

Ciorapi împlețiți în temniță.